MIR I DOBRO

1182 1982

OMIŠ, 1981.

Naslovnu stranicu izradio: Mladen Veža, Zagreb.

Marko Ana Jelčić

Pilić

Od Borke Sofij

FRA MARIO JURIŠIĆ

MIR I DOBRO

PRIRUČNIK ZA ODRŽAVANJE SV. MISIJA U VELIKOM FRANJEVAČKOM JUBILEJU 1182.—1982.

OMIŠ, 1981.

S dopuštenjem starijih.
Izdavač: Franjevački samostan, Omiš.
Odgovara: Fra Mario Jurišić, 58310 Omiš.
Tisak: NITRO »Slobodna Dalmacija« — Split.

Ove godine u franjevačkoj provinciji presv. Otkupitelja u južnoj Hrvatskoj održavaju se misije u preko 80 župa. Kroz godinu dana, od 4. listopada 1981. do 4. listopada 1982. svaka će župa imati misije u prigodi 800. obljetnice rođenja sv. Franje Asiškoga. Uglavnom su to misionari-franjevci iz ove provincije. Ima ih i iz ostalih franjevačkih provincija i svećenika iz raznih biskupija.

Cilj je ovih misija duhovna obnova božjega naroda kojega pastoriziraju sinovi sv. Franje u četiri južno hrvatske biskupije: (i u Zagrebu župa Majke Božje Lurdske). I franjevci ove provincije koji se nalaze u SR Njemačkoj, a pastoriziraju naše radnike na privremenom radu, organizirat će misije i duhovne obnove, jer je i taj dio našega naroda potreban duhovnog preporoda u ovoj »Franjinoj godini«. Tako će učiniti i braća u Kanadi.

Ovaj mali priručnik služi da se što bolje obave ove misije. Dr. fra Milan Šetka napisao je »Pohod Gospodnji« (1965). To su kratke upute župnicima i misionarima ove provincije za održavanje misija. Ja sam se time služio, kao i »Uputama« oo. isusovaca u njihovu misionarenju. Poslužio sam se još nekim stranim i našim knjigama koje obrađuju taj problem, pa sam sve malo proširio i sistematski obradio. Na kraju sam skupio izjave što su ih ljudi kroz povijest rekli i napisali o sv. Franji.

I ovdje će biti nedostataka, kao što svaki ovakav priručnik ima, ali se nadam da će pomoći i župnicima i misionarima da se misije što bolje priprave, organiziraju i izvedu po našim župama u ovoj godini velikoga franjevačkog jubileja.

Pisac

Omiš, Gospa od Anđela, (2. kolovoza) 1981.

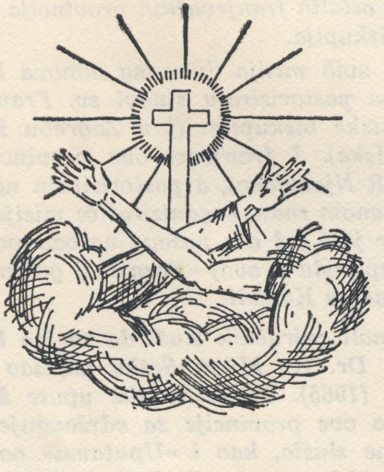

PRIPRAVA I VOĐENJE MISIJA

MISIJE I MISIONARI

Što su misije i tko su misionari?

To su latinske riječi. Prevedene na hrvatski misije znače poslanje, a misionari su poslanici. Bolje rečeno: misije su Božje poslanje, a misionari su Božji poslanici.

Misije mogu biti dvovrsne: vanjske i domaće. U vanjskim misijama Božji vjerovjesnici navješćuju Radosnu vijest u poganskim zemljama, a u domaćim, u granicama naše domovine, oni dolaze da potaknu na razmišljanje, obraćenje, kreposnije življenje...

Misije su čas milosti, vrijeme spasenja. To je duhovni rat koji uništava grijeh, a spasava grješnike. One su pastoralna udarna terapija svake župe. Misijski dani su svježi povjetarac koji donosi duševnu svježinu u ljudska srca. *»Pohod Gospodnji«* mnogi ih nazvaše, što u stvari i jesu, jer Bog po svojim poslanicima upravlja poruku ljudskim srcima.

Umjetnik je naslikao sliku: Krist pred vratima stoji i kuca. Netko je prigovorio slikaru da slika ne vrijedi, jer vrata nemaju kvake. On je odgovorio, kako ova vrata simboliziraju ljudsko srce koje se otvara iznutra. Izvana se mogu silom otvoriti, ali Isus nije provalnik. On strpljivo čeka i kuca da mu se iznutra otvore. On jedino malo jače katkada pokuca, pa i zalupa, da bismo bolje čuli.

U misijama Spasitelj dolazi na naša vrata. To je velika čast i milost. Tko zna hoće li on ponovno doći? Možda je ovo posljednja prigoda da ga primimo i s njim stupimo u razgovor preko misionara? To je i jedna velika odgovornost, jer se ovakva propuštena prilika rijetko ponavlja. Vrlo je opasno da se na nas budu odnosile riječi sv. Ivana: *»K svojima dođe, ali ga njegovi ne primiše«* (Iv 1, 11).

Ne treba se čuditi ako se Isus služi ljudima-misionarima da dođe k nama. Uvijek je tako radio. Preko Marijina čistog srca došao je na svijet. Prije nego se pojavio poslao je Ivana Krstitelja. Kad je počeo propovijedati izabrao je sedamdeset dvojicu da idu u gradove i sela propovijedati. Poslije nego je Pavla obratio kod Damaska poslao ga je Ananiji da ga on dalje pouči.

Misionari su naši prijatelji. Njih Crkva šalje da nam preko njih ponudi ponovno prijateljstvo s Bogom, ako smo ga izgubili. To su ljudi koji žive za Boga i za svoj narod. Oni dolaze da nam rasvijetle put života, pročiste savijest i dušu, vrate sreću i mir. Oni, u ime Isusa Krista, poslani od Crkve, donose i šire nauku Isusa Krista, a to je: ljubav, praštanje, razumijevanje, bratstvo...

Franjini sinovi uvijek su bili u prvim redovima kad je trebalo ići u domaće ili vanjske misije. Od prvih franjevaca, koji su pretrpjeli mučeničku smrt u Maroku navještajući Radosnu vijest pa do danas, franjevci su besprijekorni misionari u našem narodu i u dalekom svijetu. Dr. fra Oton Knezović će to lijepo kazati: *»Zaista mi se divimo krvavim žrtvama što su ih sinovi sv. Franje s neopisivim veseljem prinosili na oltar Kristove vjere; mi se divimo onoj silnoj njihovoj energiji kojom kroz stoljeća djeluju na svim područjima katoličkih misija. Nepresušni izvor toga veselja i te snage jest u tome što Franjevački Red po svojoj biti je pozvan za misije. Franjo je prvi od svih utemeljitelja redova uzeo u program misije među poganima i nevjernicima. On je uopće prvi zapadnjak koji je vjeru nosio neevropskim narodima. On je otac novovjekih misija koje s njim počinju i koje se tako divno razvijaju sve do današnjih dana«.*

DALJNJA PRIPRAVA

Misije su vrijeme duhovne obnove, ćudorednog obraćenja, pridizanja župe iz vjerskog mrtvila... Moraju obuhvatiti čitavu župu kao zajednicu, ali i svakoga pojedinca. To je veliki i odgovorni posao za koji se treba dobro spremiti. Rekao je u jednom razgovoru naš o. Provincijal: *»Lakše je sagraditi jednu kuću, pa i samostan, nego dobro održati jedne misije«.* To je točno. Za gradnju je dovoljno imati novaca i pronaći ljude, a za održavanje misija nije samo dovoljno imati novca i naći misionare, nego i mnogo drugoga. Zato treba učiniti slijedeće da misije uspiju:

1) **Misije treba oglasiti.** Svi u župi moraju znati kada misije počinju, koliko će trajati i koja im je svrha. Zato o njima treba govoriti onda kad je u crkvi najviše svijeta. Župnik mora svaki put kad govori o budućim misijama ubaciti nešto lijepo. Tako će, npr., spomenuti: kad su bile zadnje misije u župi; kakve su uspomene kod osoba koje su tim misijama prisustvovale; kakav je duhovni uspjeh postignut... Može kazati i koji su misionari bili, a koji sada dolaze...

Ovo oglašavanje misija ne mora biti samo s oltara. Župnik će za to iskoristiti i blagoslov kuća, obilaske bolesnika, osobne kontakte, na satovima vjeronauka, pri vjenčanju, krštenju... Naime, mora poduzeti sve da svatko bude obaviješten i da sve zainteresira za duhovni preporod svoje vjerske zajednice.

2) **Poziv na molitvu.** Uspjeh misija najviše ovisi o molitvi i žrtvi. S Božje strane nikada nema problema, jer je On uvijek spreman dati svoju milost. Župnik mora, zajedno s vjernicima, moliti za uspjeh misija, ali, isto tako, i žarko preporučivati da i ostali mole, i zajednički i pojedinačno. Možda bi bilo lijepo kad bi se, npr., Gospina Krunica, koja se

u nekim obiteljima još uvijek moli, namijenila u tu svrhu. Mogu se namijeniti za misije i druge pobožnosti: Put križa, svete pričesti, svete mise...

3) **Odabiranje misionara.** — Župnik mora na vrijeme pronaći misionare i s njima stupiti u kontakt. Važno je pronaći dobre i pobožne svećenike. Poći će k njima ili će oni doći k njemu, da steknu uviđaj u stanje župske zajednice u kojoj će propovijedati. Misionari, naime, trebaju znati vjerski život župe, grijehe i mane, obiteljski život... Pišući o ovoj stvari dr. Milan Šetka u knjizi »POHOD GOSPODNJI« veli: *»Misionari, prije nego dođu u misije, moraju upoznati župu: kolika je po prostoru i po broju stanovnika; koliko je crkava u kojima će se držati misije; kako su uređene crkve i da li imaju električnu rasvjetu, propovjedaonicu, ispovjedaonicu, klupe... On treba biti upoznat kakav je pristup crkvi i kad je najzgodnije održavati funkcije...*

Što se tiče vjerskog života, neka župnik upozori misionare koliko vjernika dolazi u crkvu na blagdane; koliko ih izvrši svoju uskrsnu dužnost; koliko obitelji prima blagoslov kuća; kako djeca pohađaju vjeronauk; ima li necrkvenih sprovoda...

Što se tiče mana i grijeha, župnik će kazati misionarima da li ima psovke, svađe, krađe, osvete, mržnje, krivog svjedočenja... No, ako ima i koja lijepa pobožnost, treba je naglasiti, da bi misionar potakao vjernike da se drže starih dobrih običaja i pobožnosti.

Što se tiče obiteljskog života, misionar mora biti upoznat: koliko se djece rađa i da li se krštavaju u crkvi; da li ima dosta samo građanskih vjenčanja: kako je u župi s tzv. umaknućima; da li se umrli vjernici crkveno sprovode; ima li onih koji na smrti ne primaju sakramente; da li ima pobačaja...

Misionari, zatim, moraju znati: čime se župljani najviše bave; da li idu na sezonske radove; ima li *ih dosta u inozemstvu; idu li djeca i mladi na daljnje školovanje...*

Župnik će misionare upozoriti i na čimbenike koji djeluju na vjersko stanje u župi: kina, predstave, disko-klubove, gostionice... Misionari moraju znati: kakav se tisak čita, što mladež zanima, da li ima pornografije...

I na kraju: kako je sa svećeničko-redovničkim zvanjima; ima li svećenika, redovnika, redovnica, bogoslova, sjemeništaraca iz župe. Ako ih sada, časovito, nema, da li ih je prije bilo...«

4) **Dobrovoljne žrtve.** Uz molitvu, veoma je važno vjernike upozoriti i na dobrovoljne žrtve za uspjeh misija. Istina, župnik to mora najprije i sam pokazati primjerom.

Bolesnicima treba govoriti o njihovom velikom doprinosu za misije. Neka svoje patnje prinose Svemogućemu za njihov uspjeh.

Djeca svojom poslušnošću, pohađanjem vjeronauka, slušanjem svete Mise i ostalim karitativnim akcijama trebaju pridonijeti uspjehu misija.

Mladići i djevojke mogu se, u tu svrhu, odricati mnogih stvari posebno u Korizmi. Uređivanje crkve, redovito dolaženje na pjevanje, pomaganje bolesnika... sve to daje blagoslov s neba.

Osobito treba misije preporučiti očevima i majkama. Svoj rad, svakidašnji posao, obiteljske probleme... sve to treba uklopiti u duhovnu akciju za uspjeh misija.

5) **Pjevanje misijskih pjesama.** Veoma je važno da se na vrijeme nauče misijske pjesme. Neka ih nauči pjevati cijela crkva. Najbolje je početi s djecom, a zatim učiti i ostale, cijelu crkvu. To je najbolje prije sv. mise ili koje druge pobožnosti.

6) **Dijeljenje knjiga.** — Ovo je neiskorišteno polje našeg apostolata. Nemamo radija, nemamo televizije.

Našim vjernicima možmo pružiti jedino časopise, knjige, brošure, novine... Ovdje iznosim zapažanja fra Mirka Buljca prilikom otvaranja centra *»Duhovne knjige«* u Zagrebu. Pod naslovom *»Blago onome tko čita«*, u Glasu Koncila od 14. lipnja 1981. možemo naći i ove pobudne misli:

»Knjiga je važna, jer, nakon sudjelovanja u Euharistiji, to je hrana koja nas može krijepiti preko tjedna. Obitelj ne bi smjela biti bez Biblije i drugih vjerskih knjiga, jer je obitelj domaća Crkva. I kao što se opća Crkva ne može zamisliti bez Biblije, tako i domaćoj, obiteljskoj Crkvi, ne priliči da bude bez raspela, Biblije ili Marijina lika.

Dr. Tomislav Šagi-Bunić je rekao: »Mi smo narod biblijski neishranjen«. Prema tome, svaki kršćanin, da bi dorastao zahtjevima svoga vremena i prostora, mora biti »ishranjen« Biblijom, duhovnim knjigama i našim duhovnim tiskom. Tko ne čita Evanđelje, taj praktički dokazuje da mu nije stalo do vjere. Baš kod čitanja su svi velikani vjere dobili nadahnuće za svoje pothvate. Npr., sveti Franjo Asiški je baš čitajući Bibliju spoznao što mu treba raditi i kako će Gospodinu služiti.

Kakav je to kršćanin koji ništa ne čita i ne uči sam od onoga što su Isusovi učenici i apostoli napisali? S čitanjem naše kršćanstvo postaje revolucionarno, živo, suvremeno. S čitanjem Biblije i svetih knjiga mladi se osamostaljuju i sazrijevaju u ljudskosti i vjeri. Onaj koji čita Sveto pismo, Bogu se moli, s njim razgovara, njega sluša, s njima rješava svoje životne probleme.«

7) Za daljnju pripravu važno je angažirati: **Treći Red, Pastoralno Vijeće, Ministrante, Pjevački zbor...** Svatko od ovih, na svome mjestu, može mnogo učiniti. Zato će ih često okupljati, održati im predavanja o misijama, s diskusijom nakon toga, da bi se izvukli razni prijedlozi i korisni zaključci.

8) Za uspjeh misija moraju se na vrijeme tiskati i staviti **plakati** koji vjernike pozivaju na misije. To treba postaviti na vidljivo mjesto. — Treba tiskati i proširiti misijski letak, koji treba svatko dobiti, pa i oni koji ne borave u župi. Ako je moguće, takvima letak treba poslati poštom. — Ako u župi postoji Župski list, onda preko njega upozoravati vjernike na veliki događaj koji se sprema u njihovoj zajednici.

Značke, privjesci, misijski križići..., sve je to materijal koji stvara reklamu da se u župskoj zajednici sprema nešto veliko.

Mogu se nabaviti majice, male zastavice, naljepnice...

Poželjno je na vrijeme tiskati molitve za misije na jednoj pobožnoj i svetoj sličici i to dijeliti, da se moli u kućama.

9) U daljnju pripravu za misije spada i lijepo organiziranje **Euharistijskih slavlja.** Budući da se radi o našim franjevačkim misijama, posebno treba lijepo organizirati naše franjevačke svetkovine, a onda ispovijed, pričest, pjesme, propovijedi... — Nekoliko mjeseci prije na početku svakog mjeseca treba održati propovijed o misijama. Time će se i vjernici zainteresirati i uvjeriti se da se zaista radi o važnoj stvari.

Posebno tamo gdje se održavaju predavanja za mladež može se, ako je zgodno, jednom mjesečno govoriti i o misijama, o njihovoj važnosti u ovo naše pogansko materijalističko vrijeme.

Ovdje spadaju i na vrijeme nabavljeni kalendari s misijskom tematikom, božićne razglednice...

Dobro će doći i hodočašća. Mi ih u ovoj Franjinoj godini možemo organizirati u naša franjevačka, Gospina ili druga svetišta. To vrijedi napose za zajedničko provincijsko hodočašće u Imotski. Ako je riječ o hodočašćima u inozemstvu, onda je tu na prvom mjestu Franjin Asiz.

10) **Filmovi, dijapozitivi, priredbe, kvizovi**... sve se to može lijepo upotrijebiti za daljnju pripremu i animiranje zajednice. Naravno, u svemu ovome mora najviše *»potegnuti«* župnik, ali se to isplati. Od dobro pripravljenih i održanih misija župa može godinama duhovno živjeti. A za to se isplati žrtvovati.

»Došlo je vrijeme da se opet moraš javiti svima nama i dati odlučan i nepobitan znak ovom naraštaju. Ti vidiš, Isuse, našu nevolju; ti vidiš dokle je dosegla naša nevolja; ti moraš znati kako je neodgodiva naša potreba, kako je tvrda i istinita naša nestašica, naša oskudica, naš očaj; ti znaš kako nam je potrebna tvoja pomoć, koliko nam je potreban tvoj povratak.

Prvi put si došao da spasavaš; rodio si se da spasavaš; govorio si radi toga da spasavaš: spasavanje je tvoja umjetnost, tvoj rad, tvoj zadatak, tvoj život. A nama je potrebno, prijeko potrebno da se spasimo u ove sive, zle dane, u ove godine u koje se zgusnio i nesnosno povećao užas i bol«.

G. Papini

TEME PROPOVIJEDANJA

Sigurno je da se u zadnje vrijeme malo kritičnije gleda na misije. Neki za njih traže čak i drugi naziv, jer da je ovaj pomalo *»staromodan«*, kao i način njihova održavanja. Mnogima smeta i natpis na misijskom križu *»Spasi svoju dušu«*, kao previše egoističan u ovo naše vrijeme humanizma, ljubavi, horizontale... I pjesme bi, kažu, trebalo izmijeniti.

Oni koji ovo i ovako govore, ne govore to iz zlobe, nego traže nova rješenja, koja bi bila zgodnija za naše prilike. Anketa, provedena u Makarskoj među braćom na tečaju, (srpanj, 1981.) može, možda, poslužiti za jednu orijentaciju, pa i razmišljanje, da, ipak, nešto treba mijenjati.

Ali, oni koji ostanu na starim prokušanim tekstovima, molitvama, pjesmama... sigurno neće pogriješiti, jer je vrijeme pokazalo njihovu opravdanost.

Na ovom netom održanom pastoralnom tečaju u Makarskoj bilo je i riječi i diskusije o ovom pitanju. Prema nekima, ne bi trebalo toliko govoriti o sv. Franji, koliko ono, što bi Franjo danas govorio ljudima.

Gledajući s ovoga stanovišta, baš naše teme, koje smo *»izbacili«* na sastancima braće po Provinciji, lijepo se uklapaju u koncepciju onoga što je rečeno u skupini koju je animirao — vodio o. Hoško zajedno s o. Vukojom. Prema njima, a i drugima koji su sudjelovali u raspravi, trebalo bi više govoriti o miru, ljubavi, Bogu čovjekoljupcu, čovjeku kao sretnom i ponosnom biću, a posebno jer je kršćanin, o nezahvalnosti prema Bogu. Trebalo bi se posebno osvrnuti na Papinu encikliku »Bogat milosrđem«...

Ipak, treba znati da su misije — kako to lijepo reče naš pučki misionar o. Silvestar Aračić *»udarna pastoralna terapija«*. U njima treba objasniti vječne istine, nastojati promijeniti grješni život i krenuti novim putem kršćanskoga života. Zato treba govoriti o cilju ljudskoga života, njegovu prekogrobnom životu, o savjesti, grijehu, Božjim zapovijedima... Ne smiju se preskočiti sredstva spasenja, osobito ispovijed i pričest.

Budući da mi održavamo misije u Franjinoj godini i po našim franjevačkim župama, a i sami smo franjevci, teme bi trebale imati franjevački karakter, a u njih uklopiti sve što bi spadalo u samu obradu materijala za vrijeme jedne ovakve duhovne obnove.

1) **Bog moj i sve moje**

Bog bi trebao biti iznad svega. On je *»omne bonum, totum bonum, summum bonum«*. Fra Smiljan Zvonar (umro 12. 8. 1960.) zapisao je u svom Dnevniku: *»Tko ima malo, hoće mnogo. Tko ima mnogo, hoće više. Imaj Boga, pa ćeš imati sve«*. Franji nije trebao »svijet«, kad je zagrlio Boga. Dapače, on ga »gura« od sebe, on ga više ne zanima. Ovdje može lijepo doći prizor iz filma »Deset zapovijedi«. Nakon što se Mojsije vratio s brda, nije više za ništa mario. Djevojke se čudile i govorile, da se s njime nešto događa. Njegova žena im lijepo to obrazložila, kad je rekla: *»Otkako je vidio Boga, više ni za mene ne mari!«*

U naše materijalizirano doba, kad vladaju »lažni bogovi«, teško je naći mir, radost, sreću... Sv. Augustin veli: *»Nemirno je srce naše dok ne počine u Tebi Gospodine!«* Bog je onaj jedini koji nas može usrećiti.

2) **Non sibi soli vivere, sed...**

Evo lijepe teme o ljubavi prema bližnjemu. Spasitelj je ljubitelj čovjeka. On se briga za njegovu dušu, ali i za njegovo tijelo. I Crkva je to uvijek radila. Nije to politika nego bît Evanđelja. Mi se toga ne možemo odreći. Lijepo je rekao veliki čovjkoljubac

H. Camara: *»Ja se nisam nikada osjećao biskupom neutjelovljenih duša, nego osobâ, tj. cijeloga čovjeka u jedinstvu duše i tijela«.*

Najsocijalniji zakon na svijetu dao je Isus Krist. Nije to bilo jučer ili u prošlom stoljeću, nego onda kad je rekao: *»Što učinite jednome od najmanjih, meni ste učinili«* (Mt 25, 40). Od apostola, prvih đakona, kršćana, sve do velike Majke Tereze, Kristove su se riječi shvaćale doslovce. Ne radi dobitka, aplauza ili nagrade... Treba to činiti samo radi Krista. Uostalom, prema tome ćemo biti najviše i suđeni.

Nitko se u ovoj ljubavi nije odlikovao kao sveti Franjo. Zavidao je siromašnima što nije siromašniji od njih. Čelano piše kako je jednoj starici dao ogrtač, siromahu plašt, drugom komad svoje tunike... Majci dvojice od svoje redovničke braće dao je prvu knjigu Novoga Zavjeta što ju je Red imao, rekavši Petru Katanskom: *»Podaj našoj majci Novi Zavjet, da ga unovči za svoje potrebe, jer on nas potiče da pomažemo siromahe. Uvjeren sam da će se Bogu većma svidjeti ovaj dar negoli čitanje«.*

3) Mir i dobro

Najprije nam je potreban osobni mir, a onda mir u našim obiteljima, narodu i u čitavom svijetu. Grijeh stvara nemir u našoj savjesti. On je najveći neprijatelj našemu miru. Ovdje bi se mogla razviti tema o grijehu, mirnoj ili nemirnoj savjesti...

Franjo je naredio braći da prije svakoga propovijedanja pozdrave vjernike s riječima: *»Gospodin vam dao mir!«* Naredio je braći, da ulazeći u kuće, pozdravljaju: *»Mir ovoj kući!«* Kaže Toma Arciđakon: *»Bog je podao njegovim riječima toliku jakost, da su se pomirile mnoge plemićke obitelji...«* Sv. Bonaventura veli: *»A posjedovanje siromaštva i mira ostavio je u baštinu, da čitavim bićem budu usmjereni k vječnim dobrima...«* Toma Čelanski piše: *»Mir je navieštao muškarcima i ženama. Navieštao ga je onima koji su mu dolazili u susret i onima koji su pokraj njega prolazili. Zato su mnogi koji su mrzili mir i spasenje, uz pomoć Gospodinovu, svim srcem prigrlili mir i postali sinovima mira i osvajači vječnoga spasenja«.*

4) Glasnik velikoga kralja

Ponos da smo ljudi, a posebno kršćani. Ono što je Platon svako jutro molio: *»Zahvaljujem ti, Bože, što sam se rodio kao Grk!«*, mi bismo trebali moliti svaki dan: *»Hvala ti, Gospodine, što sam se rodio kao kršćanin!«* Zato što vjerujemo, nismo građani drugoga reda, ili ljudi manje vrijednosti. Pripadati jednom Isusu Kristu, Crkvi katoličkoj, nauci Radosne vijesti... zbilja u nama mora buditi ponos.

Treba biti principijelan i držati se svojih kršćanskih načela. Sjetiti se svojih krsnih obećanja. Svoju vjeru svjedočiti riječju i životom.

Franjo je išao šumom i pjevao. Uhvatiše ga razbojnici, izmlatiše i baciše u jamu punu snijega, i rekoše: *»Lezi tu, glasniče Božji!«* On malo kasnije jednostavno ustade, otrese snijeg i nastavi dalje kroz šumu pjevajući. Nije li ovo primjer da se sjetimo i onoga laganog udarca što smo ga dobili na svetoj Krizmi?!

5) Ljubav nije ljubljena

Svi se slažu da u misijama svakako treba držati i jednu propovijed o Kristovoj muci. Ovo je zgodna tema za jedan petak. Može se ovdje lijepo govoriti o Božjoj ljubavi prema nama i našoj nezahvalnosti prema Njemu. Ta nezahvalnost je u tome što ne poštujemo sve ono što je Bog za nas učinio. Čini se da smo svakome više zahvalni, negoli Bogu-Kristu!

Kod nas kršćana radi se o *»crnoj nezahvalnosti«*. To je, kada ti tvoj zabada nož u leđa, a ti si sve za njega učinio. Psujemo ga, izdajemo, odričemo se njega, stidimo, kršimo njegove zapovijedi... Svakome znamo reći *»hvala«* i za najmanju sitnicu, a za njegovu žrtvu to ne znamo. Možda ne dolikuje, ali ćemo, ipak, ovdje spomenuti riječi Voltairea: *»Kad bi mi vrag nešto dobra učinio, ja bih najljepše govorio o njegovim rogovima«*.

Franjo je plakao i vikao: *»Ljubav nije ljubljena«*. Čini se da je onda bilo kao što je i danas. Nezahvalnost je najveći grijeh našega stoljeća. Kod nas kršćana to ne bi nikako smjelo biti.

6) Živjeti Evanđelje

Nije dovoljno vjerovati, propovijedati, poznavati Sveto pismo... Treba po njemu živjeti. Raskorak između teorije i prakse za nas je porazan pred onima koji vjeruju i onima koji ne vjeruju. *»Vrijednost Evanđelja i nevrijednost kršćana«*, naslov je nove knjige Josipa Kribla.

Toma Čelanski piše: *»Glavna njegova namjera, najveća želja, najviša njegova odluka bila je da sv. Evanđelje svagdje i u svemu opslužuje i da nauke i stope našega Gospodina Isusa Krista slijedi savršenom budnošću, svim nastojanjem, svom težnjom duha, svim zanosom srca«*.

7) Idi i popravi moju Crkvu...

Svaki je kršćanin pozvan da izgrađuje Božje kraljevstvo među ljudima. Svatko na svome mjestu mora popravljati Crkvu koja se ruši u obitelji, poduzeću, na radnome mjestu... Sagriješiti se može na mnogo načina: mišlju, riječju, djelom i propustom. Nismo govorili kad je trebalo govoriti, a govorili smo kad je trebalo šutjeti... Kad smo se trebali isprsiti, povukli smo se u mišje rupe, a kad smo se trebali povući, ostali smo tamo gdje nam nije mjesto. Koliko smo mogli dobra učiniti riječju i djelom u životu? Sve su to propusti koji su pomalo nagrizali i rušili Crkvu u očima onih koji su nas okruživali, a kojima smo morali svjedočiti Krista i njegovu prisutnost u Crkvi.

Franjo je jednom unišao u crkvicu sv. Damjana. Čuo je glas: *»Franjo, idi, popravi kuću moju koja se, kako vidiš, sva ruši!«* I stavio se Franjo popravljati, premda mu je bila upravljena Božja riječ o onoj Crkvi koju je Krist sebi stekao svojom krvlju.

Svaki kršćanin je jedan kamen na sveopćoj Kristovoj Crkvi. Ako su kamenja dobra, zdrava, čvrsta, na svome mjestu, za zgradu se ne treba bojati!

»Ja poznajem hrvatske sestre franjevke koje ovdje kod nas rade i moram stalno govoriti kako na mene ugodno djeluje njihov humor, njihova mladenačka svježina i njihova vjera, kao i rezultati njihova rada, kako sve izvrsno vode: od kuhinje pa sve do svih drugih servisa. Upravo mislim na dva staračka doma koje sam prošle godine posjetio o Božiću. Vidio sam kako se tu sve slaže kao tijelo i duh, kako su kuće ispunjene radošću i vjerom tih mladih sestara i kako one u isti mah postižu izvanredne ekonomske rezultate.«

J. Ratzinger

POSEBNE TEME

U misijama trebamo govoriti o **Euharistiji.** Tu se može lijepo razviti tema o Božjoj ljubavi i dobroti prema nama. Treba naglasiti važnost i snagu ovoga sakramenta, koji je središte čitavoga kršćanskog života.

Toma Čelanski veli: *»Prema sakramentu Tijela Gospodinova plamtio je žarom sviju srdaca. Beskrajno je bio zadivljen pred onim dostojanstvom i pred najveličanstvenijom ljubavlju. Ne prisustvovati svaki dan barem jednoj misi, ako je bio slobodan, smatrao je to velikim prezirom... Zato je neizmjerno volio svećenike. Često je govorio: Kad bi se desilo da sretnem kojega sveca koji dolazi s neba, i zajedno s njim kakva siromašna svećenika, najprije bih iskazao počast svećeniku i požurio bih da mu poljubim ruku«.*

Poslije Krista, najviše ljubavi dugujemo **Mariji.** Zato u misijama treba o njoj govoriti i preporučiti njezine pobožnosti. Nijedan narod ne duguje toliko Gospi kao naš. Puno nas je Gospa kroz povijest voljela, ali smo i mi voljeli nju. Tko Majku, kao što je ova, ne bi volio i ljubio?!

Toma Čelanski piše: *»Isusovu je Majku obasipao neizrecivom ljubavlju, zato što nam je dala brata, uzvišenoga Gospodina. Njoj je molio posebne Pohvale, upravljao prošnje, prikazivao osjećaje, koliko to i kako ljudski jezik ne može to ni izraziti. Nju je postavio da bude odvjetnicom Reda, i stavio je pod njezina krila svoje sinove, koje je imao ostaviti, da ih ona do svršetka grije i zaštićuje«.*

U misijama treba preporučiti i govoriti o **štovanju Presvetog Srca Isusova.** Lijepo bi bilo da se i cijela župa, na koncu, posveti Srcu Isusovu.

Križ na kom je probodeno Srce Isusovo za nas je svetinja. Još je veća svetinja Onaj koji je na njemu visio i bio proboden. Od ovoga Srca trebamo se

naučiti: ljubavi, poniznosti, krotkosti, nesebičnosti... Moramo mu postati što sličniji.

Franjo je i fizički uspio da se približi Raspetome. Toma Čelanski piše: *»Najednom su mu se na rukama i na nogama počeli pokazivati znakovi čavala... Desni bok izgledao je kao kopljem proboden i vidjela se crvena brazgotina, a kad je ona češće prokrvavila, sveta bi krv natopila tuniku i gaće«.*

Uza sve to, on je ostao skroman. Krio je rane. *»Zato je rijetko prao cijele ruke, nego bi samo nakvasio prste, da se stvar nazočnima ne bi otkrila. A i noge je rijetko prao. Kad bi mu netko htio poljubiti ruku, pružio bi rukav...«*

Misionar neće ispustiti temu o **molitvi,** bilo privatnoj bilo zajedničkoj. I jedna je i druga dobra.

Toma Čelanski piše: *»Čovjek Božji Franjo, tijelom daleko od Gospodina, borio se za to da mu duh bude na nebu. Njega, koji je već postao sugrađanin anđela, od neba je dijelilo samo tijelo. Cijelom svojom dušom je žeđao za Kristom. Njemu je poklonio ne samo cijelo srce nego i tijelo«.*

Prema Tomi Čelanskom, Franjo se povlačio u skrovita samotišta i tu odgovarao pred Sucem, molio se Ocu, razgovarao bi s Prijateljem, te se zabavljao sa Zaručnikom. Jednom je zgodom rekao: *»Ako tijelo u miru jede svoju hranu, koja će s njim postati hrana crvima, a s kakvim se onda mirom i pokojem mora hraniti duša kojoj je hrana njezin Bog«.* Kad je molio, bio je tako zanešen, da su ga gnječili, doticali, kidali komadiće njegove tunike... a on je bio neosjetljiv i kao da mu je tijelo bilo mrtvo za sve ono što se događalo oko njega. Za njega je bila molitva pravo uzdizanje duše i srca k Bogu.

U našim primorskim mjestima, a to je, nažalost, zahvatilo i sve naše župe, treba se malo osvrnuti i na probleme mode i odijevanja, ukoliko to zadire u moralno područje. Treba se osobito osvrnuti na Izjavu BKJ o nudizmu. Ta je izjava dana 30. travnja

1981. a u njoj se kaže: *»Jer se radi o području javnog ćudoređa, očuvanju osnovnih etičkih vrednota..., turizam treba poprimiti humane vrednote. Ćudoređe, koje ruši nudizam, a i degradira čovjeka kao kulturno, etičko i religiozno biće, jest temelj rada i zdravlja, požrtvovnosti i obrane Zemlje, napretka i sreće našega Naroda u sadašnjosti i budućnosti«.*

Kao da je Franjo iz Asiza za ovo vrijeme rekao: *»Kada duh postane mlak i kad se u milosti polako ohladi, tada nužno tijelo i krv traže svoje!«*

NAČIN PROPOVIJEDANJA

Propovijedati treba jednostavno — *»modo franciscano«*. Ne treba duljiti, ali ne smije biti ni prekratko. Misijske su propovijedi uvijek snažnije i potresnije, pa i duže, nego kroz obične nedjelje. Možda nam u ovoj stvari mogu dobro doći riječi fra Rufina Šilića, poznatog propovjednika: *»Mnogo sam u propovijedanju naučio od svoje babe«.*

Propovijedati treba uvjerljivo. Treba stajati iza onoga što se govori. Ako to nije, to se onda, brzo osjeti. Ne bi se smjelo dogoditi da netko reče: *»Lijepo propovijeda, ali ni sam ne vjeruje u ono što govori.«*

Propovijedati treba otvoreno, razgovjetno, pučki, polako i logički povezano...

Kod propovijedanja treba voditi računa o mentalitetu, naobrazbi, raspoloženju vjernika, vremenskim uvjetima... pa prema svemu tome upriličiti svoje propovijedi. Treba znati i tko se pred nama nalazi: dobri kršćani, polukršćani, simpatizeri kršćanstva... Svakome treba dati nešto, da se zadovoljan povrati svojoj kući.

A to baš i nije tako lako. Zato treba ozbiljno iskoristiti vrijeme prije misija. Mora se mnogo čitati, razmišljati, moliti, pisati, skicirati...

KAKO JE FRANJO PROPOVIJEDAO?

Neka u ovim misijama Franjo bude uzor u propovijedanju. Toma Arciđakon, koji ga je slušao u Bologni, kaže: *»Iste godine, na dan Uznesenja Bogorodice, dok sam bio u Bologni radi školovanja, vidio sam sv. Franju kad je propovijedao na trgu pred općinskom zgradom, kamo se skupio skoro čitav grad. A početak njegova govora bio je ovakav: anđeli, ljudi, đavli. O tim trima razumnim dusima govorio je tako* *dobro i razložno, da je govor toga neukog čovjeka ne malo zadivio mnoge učene osobe koje su bile prisutne. A nije slijedio način propovjednika, nego način onoga koji drži nagovor. A sav sadržaj njegovih riječi bio je usmjeren na to da ugasi neprijateljstva i pojača veze mira. Odijelo mu je bilo zanemareno, osoba prezirna, lice ružno. Ali Bog je njegovim riječima dao toliku jakost, da su se pomirile mnoge obitelji plemića, među kojima se strašan bijes starih neprijateljstava opio prolijevanjem mnoge krvi. A poštovanje i povjerenje ljudi u njega bilo je tako veliko, da su se muškarci i žene u grupama bacali na njega, nastojeći da se dotaknu bar ruba njegova odijela ili da uzmognu odnijeti štogod od njegovih krpa.«*

Toma Čelanski veli za Franju: *»Velikom gorljivošću duha i radošću srca svima je propovijedao pokoru. Činio je to jednostavnim riječima, a zanosnim srcem je izgrađivao slušaoce. Njegova je riječ bila poput razbuktale vatre, i prodirala je do dna srca . . .«*

Na drugom mjestu isti pisac piše: *»Premda je evanđeoski Franjo propovijedao neukima služeći se jednostavnim prispodobama, jer je dobro znao da je više potrebna krepost negoli riječi, ipak je duhovnijima i sposobnijima govorio živahno i duboko. Što bijaše neizrecivo, objasnio je posve kratko. Vatrenim kretnjama i izrazom lica sve je slušatelje uzdizao do nebeskih stvari. Nije upotrebljavao ključeve filozofskih razlikovanja (distinkcija), jer svoje govore nije sam iznalazio, pa ih zato nije ni sređivao. Njegovu je glasu davala snagu prava snaga i mudrost, a to je Krist.«*

KAKO JE ŽELIO DA BRAĆA PROPOVIJEDAJU?

Neka to pokažu odlomci iz njegova života. Zabilježio ih je opet Toma Čelanski.

»Sluga Božji u sebi mora životom i svetošću tako gorjeti da svjetlom svoga dobrog primjera i govorom svoga jezika prekorava sve bezbožnike. Tako će sjaj njegova života i miris njegova dobra glasa sve prekoravati zbog njihova bezakonja«.

Na drugom mjestu je zapisao:

»Idite, braćo, s Gospodinom, i kako se Gospodin udostoji nadahnuti vas, svima propovijedajte pokoru. A kad vas Svemogući umnoži brojem i obogati milošću, radosno se k meni povratite, pa ću vam ja više od ovoga dati i povjerit vam s većom sigurnošću veće stvari«.

Eto, tako je Franjo propovijedao i naredio da njegova braća propovijedaju. A uspjeh? U Ascoli Piceno, kad je propovijedao, toliko su ga željeli vidjeti i čuti, da su jedni druge gazili. A govorio je obično, pučki, neuko i jednostavno, navješćujući mir i pokoru za oproštenje grijeha. Ako ovome nadodamo da je i Krist govorio jednostavno i u prispodobama, onda nam ne preostaje ništa drugo, nego da ih u ovome slijedimo.

ŽUPNIK I MISIJE

Župnik mora biti potpuno angažiran u pripravi za misije, jer će od njegova truda ovisiti i uspjeh misija. Istina, i misionari igraju veliku ulogu svojom molitvom i propovijedanjem, ali glavni teret je na leđima župnika.

1. Župnik treba prisustvovati otvorenju misija. Neka bude kod otvora u svakoj crkvi. On treba simbolično predati vlast misionarima, pa bi bilo neumjesno da on ne bude kod otvorenja.

2. Župniku je dužnost pozdraviti misionare. Njegov govor mora biti kratak, jezgrovit i razumljiv. Neka još jednom upravi poziv župljanima da iskoriste ovo sveto vrijeme.

3. Pojava župnika treba odražavati važnost i blagodat misija. Zato neka je svaka njegova riječ odmjerena i prožeta duhovnošću, a i svaka njegova kretnja odraz njegove duhovnosti.

4. Neka župnik sudjeluje kod svih pobožnosti i kod svih govora. Neka župljani na njemu vide posebnu pobožnost.

5. Ako ima Put križa ili Krunica prije večernjeg programa, dobro bi bilo da on to moli.

6. Ako posebno nije zamoljen od kojeg vjernika, neka ne ispovijeda, ali neka svakako pričešćuje, da bi imao bar donekle uvid.

7. Neka pazi na red i mir za vrijeme misija, koji trebaju vladati u crkvi.

8. Za vrijeme trajanja misija neka se ne udaljuje iz župe, jer bi to negativno djelovalo na svijet.

9. Po mogućnosti neka on najavljuje raspored i obavijesti koji trebaju vjernici znati.

10. Neka bude pri ruci u svako vrijeme misionarima svojim savjetima, ili bilo kojom drugom pomoći.

VAŽNE NAPOMENE

a) Potrebne dozvole

Župnik prije početka održavanja misija mora dobiti potrebne dozvole od crkvenih, civilnih, a ako je župnik redovnik, i od redovničkih vlasti. Sve to treba urediti na vrijeme, da se ne bi stvorile komplikacije zadnji čas i unio nemir među svijet i same misionare.

U svakoj biskupiji ima Odbor koji vodi brigu o misijama. Neke biskupije imaju i svoje Statute u kojima se točno određuje kada i kako se održavaju misije. Taj Odbor ima ovlast da bira i postavlja misionare, te za njih dobiva potrebna ovlaštenja, i vodi brigu o materijalnim i duhovnim problemima misija.

Ako se misije održavaju u jednoj župi, župnik treba dobiti od Ordinarija dozvolu za biniranje, triniranje, oprost od napovijedi za one koji će se vjenčati za vrijeme misija, jurisdikciju ispovijedanja i propovijedanja za misionare...

Franjevci mogu držati misije, ako imaju dozvolu svogą provincijala. Zato se ne mogu obećavati drugima, ako im provincijal prije nije odobrio. Osim toga oni trebaju imati potrebne dozvole kao i svjetovni svećenici od Ordinarija.

Što se tiče civilnih vlasti, ako se za vrijeme miisja održava procesija, neka se, dobije dozvola.

Župnik-redovnik pozvat će svoga Ordinarija mjesta i Provincijala da svojom prisutnošću pridonesu što većem uspjehu misija.

b) Međusobna ljubav

Obično su u misijama dva misionara. Jedan neka bude vođa. Mogu se i izmijenjivati, ako češće idu zajedno u misije.

Važno je da se misionari dogovore o temama, da se ne bi ponavljali i isto govorili.

Jedan može držati glavne večernje propovijedi, a drugi staleške, ali se mogu i izmijenjivati: jedan ujutro, drugi navečer i obratno.

Neka na funkcije dolaze zajedno i tako se vraćaju u župski stan.

Oba misionara neka su jednako obučena za vrijeme propovijedanja: u albe, rokete, a franjevci mogu i u habitima, ali neka imaju misionarski križ na prsima.

Neka se pripazi da ne dođe do kakvih trzavica. To bi negativno djelovalo na župnika, ukućane, okupljenu braću svećenike i vjernike...

c) **Hrana i odmor**

Župnik će se pobrigati za hranu misionarima. Sve treba biti umjereno i franjevački. Može lijepo doći ovdje što preporuča u ovoj stvari jedan nadbiskupijski list: »*Obroci trebaju biti u točno vrijeme... Ručak neka ne traje više od jednog sata. K stolu nije zgodno pozivati svjetovnjake... Nije dobro iza večere dugo ostajati i tako skraćivati potrebno vrijeme za odmor... Kod stola neka vlada umjerena veselost, a čuvati se valja svake suvišne brbljivosti i buke. Pripovijesti i šale ex confessionali ne pripovijedaju se nikad, makar ne bilo pogibli pro sigillo*«.

Misije nisu dani slavlja i svetkovanja, nego rada. Neka se to opaža i u vremenu izvan striktnog posla. Neka bude sve jednostavno, ozbiljno, bez banketa, karata, velikih čašćenja... Hrana neka bude jednostavna, a mira treba biti dovoljno, jer je mir misionarima potrebniji negoli posebna hrana.

Neka župnik uredi tako kućni posao da i osoblje koje radi u kuhinji može prisustvovati misijskim propovijedima.

SVEČANOST OTVARANJA MISIJA

Najbolje je otvoriti misije kod one mise na kojoj ima najviše vjernika. Nije važno, da li je to ujutro ili navečer, važan je veliki broj slušatelja.

Crkvu treba lijepo urediti. Ako je navečer, onda dobro i osvjetliti. Za tu zgodu mogu se lijepo angažirati djevojke koje će crkvu očistiti i okititi.

Misionari se nalaze u župskom stanu. Oni mogu doći u pratnji ministranata ili Pastoralnog vijeća pred vrata crkve, gdje će ih dočekati župnik. Misionari kleknu na prag crkve ili na pripravljeno klecalo, a župnik ih blagoslovi blagoslovljenom vodom.

Zatim se svi upute prema glavnom oltaru. Raspored je slijedeći: križ, Pastoralno vijeće, ministranti, župnik, misionari. Za vrijeme procesije mogu svirati orgulje ili se pjevati prikladna pjesma.

Gdje je zgodno može se upriličiti procesija okolo crkve, a onda se pođe prema glavnom oltaru. Pred oltarom misionari obave kratku adoraciju, a župnik pozdravi misionare i predstavi ih vjernicima. Zatim im daje ljubičastu štolu, a vođi misija veliki križ. On iz ruku župnika prima križ i predaje ga drurom misionaru. Dobro bi bilo da župnik stavi ljubičastu štolu na ramena misionara. Može im dati križ da ga zajednički poljube.

Poslije toga jedan od misionara se penje na oltar, župnik ostaje na oltaru sa strane Evanđelja. Misionar pozdravlja župljane i zahvaljuje vjernicima. Neka to čini na strani poslanice.

Iza toga svi koji su sudjelovali u procesiji dođu pred oltar, a župnik počne pjevati: »O DOĐI, STVORČE, DUŠE SVET.« Po završetku himna počinje misa, a preko nje prva misijska propovijed. Na koncu mise daju se obavijesti.

Neki prakticiraju i malo drukčiji raspored. Naime, kad se zapjevalo: »O DOĐI...«, i izgovorile određene molitve, da bi trebalo odmah održati misijsku propovijed, a onda produžiti sa svetom misom.

Kod otvaranja treba pripaziti na slijedeće:

a) pozdrav župnika neka bude kratak,

b) neka se o misionarima vjernicima dade njihova generalia,

c) neka se nabave lijepi misionarski križevi,

d) prva misijska propovijed neka bude najbolja, jer o njoj mnogo zavisi daljnje sudjelovanje vjernika,

e) neka se prvi dan ne ispovijeda, osim specijalnih slučajeva,

f) misionari mogu kratko ostati u srdačnom razgovoru s vjernicima poslije mise i potaknuti ih da redovno dolaze na misijske propovijedi.

ANCISCUS ASSISIENSIS

SAKRAMENAT POMIRENJA — ISPOVIJED

Ispovjedaonica je najvažnije mjesto za vrijeme misija. Tu će se vjernicima preporučivati da mole za misije, davati pokora za obraćenje grješnika... Ona je mjesto susreta s Kristom, osobnog obraćenja, tvrde odluke za kršćanskiji život...

Ako je potrebno naći dobra propovjednika, još je potrebnije naći dobre ispovjednike. Zbog toga će župnik na vrijeme pronaći ispovjednike koji će vjernicima biti na raspolaganje za vrijeme misija.

Bilo bi dobro da svaki misionar-ispovjednik ima svoju ispovjedaonicu, po mogućnosti onu *»zatvorenu«*, ili bar da ima zavjesu. Naši se vjernici, još uvijek, radije ispovijedaju na ovakvim mjestima, nego na *»otvorenom«*. Međutim, bude li dosta penitenata a malo ispovjedaonica, može se poslužiti i običnim bancima.

Treba nastojati da se najprije ispovijede djeca, i to poslije staleške propovijedi za njih. Da bi se lakše obavljalo ispovijedanje, treba pripaziti na neke stvari:

— Neka se svaki put najavi kada i gdje se ispovijeda dotičnoga dana;

— neka se ne ispovijeda za vrijeme propovijedi;

— neka i ispovjednici slušaju propovijedi pa će i lakše i bolje postupati s penitentima;

— neka se obavi zajednička priprava u sklopu Pokorničkog bogoslužja;

— misionari moraju biti najviše na raspolaganju, jer se vjernici najviše žele ispovijediti baš kod njih. Oni, zato, moraju dolaziti prvi, a izlaziti zadnji iz ispovjedaonice i crkve.

Budući da je ispovijedanje u misijama sigurno najvažnija stvar, treba potražiti ispovjednike koji će biti:

a) **pametni:** tj. koji nisu nikada prestali i dalje studirati moralnu teologiju, jer je znanje moralnog bogoslovlja ispovjednicima nužno potrebno. Svakako, nije dovoljno ono što smo učili pred 50 godina. Mnogo se toga zaboravilo, a mnogo promijenilo. Griješi svećenik koji bez dostatnog znanja ide u ispovjedaonicu, kao i pokornik koji ide, namjerno, k takvom svećeniku. Nemojmo se oslanjati na životno iskustvo. Sjetimo se ovdje riječi Benedikta XV: *»Susficit generatim scientia mediocris, illa scilicet, qua instructs in casibus ordinariis prudens iudicium immediate ferre possit et in casibus difficilioribus sciat saltem dubitare et cum debita venia doctores consultare«.* A to znači: *»Općenito je dovoljno srednje znanje, ono, naime, pomoću kojega ispovjednik u običnim slučajevima može neposredno donijeti razborit sud, a u težim slučajecima znade barem posumnjati i s potrebnim dopuštenjem (pokornika) posavjetovati se sa stručnjacima«.*

b) **razboriti:** da ne bi naškodili sebi ili pokorniku. Ne bi bilo dobro dovesti ispovjednike koji trpe od kompleksa, pa ne mogu riješiti ni svoje probleme, a kamoli će tuđe. Mnogi svećenici nisu razboriti kod postavljanja pitanja penitentu, kod davanja pokore i kod odgađanja odrješenja...

c) **milosrdni i dobrostivi:** jer ispovjednik nije samo sudac, nego i savjetnik i otac. A otac postupa milosrdno prema svom djetetu. Ako treba prekoriti, neka to, opet, bude s očinskom dobrotom. Vikom, galamom i prijetnjom ništa se ne postiže. Treba imati razumijevanja za čovjeka, njegove uvjete života, njegove sklonosti... jer ima grijeha iz neznanja, slabosti i zloće.

d) **strpljivi i smireni:** jer to u penitenta ulijeva pouzdanje i vjeru, da ga se ispovjednik ne želi što prije otresti. Ispovjednici ne bi smjeli biti odviše nagli, slabih živaca, preumorni... Kod ispovjednika, isto tako, ne bi smjelo biti one *»acceptio personarum«.* S većim grješnicima treba biti strpljiviji, blaži... uvijek ukazujući na veličinu i strahotu grijeha, ali i na veliko Božje milosrđe. Ako pojedini žele obaviti i općenitu ispovijed, neka il strpljivo saslušaju.

e) **besprijekorna života:** to znači da je ispovjednik Božji čovjek, svećenik jake vjere, ljubavi, molitve, žrtve... Lijepo je rekao papa Pijo V: *»Kad bude besprijekornih ispovjednika, nastat će potpuna obnova svih kršćana«.*

f) **pripravan u svako doba:** jer lijeni svećenik (za ispovijedanje) ne može biti miran u savjesti. Nama, npr., može biti za uzor pokojni »barba« fra Ante Jadrijević, koji je često govorio: *»Metnimo tute, meni je najdraže kada me dignu iz kreveta za ispovijedanje!«* Ako svećenik-misionar mora biti spreman na molitvu, razgovor, posjet bolesnicima..., onda, pogotovo, mora biti spreman na ispovijed svakome i u svako dóba, a posebno za vrijeme misija.

Teže je dobro ispovijedati, nego dobro propovijedati. Zato, ako se traže dobri propovjednici, isto tako treba na vrijeme potražiti i dobre ispovjednike. Ne smije se uzimati *»odreda«*, jer nam se to može osvetiti. Ako se u Provinciji zna koji su dobri propovjednici, konferensijeri, pjevači, organizatori, zašto se, isto tako, ne bi znalo i koji su dobri ispovjednici? Kao što nije jednak svaki propovjednik, isto tako nije jednak i svaki ispovjednik. Pronalaženjem dobrih propovjednika i ispovjednika za misije rješavamo glavninu naših problema i bojazni za dobar uspjeh naših misija.

MISIONAR I BOLESNICI

Svaki misionar mora voditi mnogo brige za bolesnike u dotičnoj župi, gdje se održavaju misije.

On treba nastojati da obiđe sve bolesnike, te ih osobno pozvati da svoje žrtve i boli podnose za uspjeh misija. Ovaj posjet može se lijepo iskoristiti kao priprava za svetu ispovijed i pričest, koju će misionar obaviti u kući svakog pojedinca.

Bolesnici se mogu i više puta posjetiti, osobito ako im to pričinja duhovnu radost, a misionar, naravno, može naći slobodno vrijeme. Ako bolesnik u tijeku misija zaželi i više puta primiti svetu Pričest, misionar će mu nastojati ugoditi.

Za bolesnike koji nisu vezani uz krevet trebalo bi održati i posebnu pobožnost. Tu svakako treba uključiti svetu Misu, zajedničku Pričest, te održati kratki nagovor o smislu žrtve i patnje. Poslije toga svima treba podijeliti sličice koje su tiskane prigodom misija. Ovdje bi lijepo zaslužio kršćansko-ljudski primjer jednoga župnika za vrijeme misija, a bio je na radost svih bolesnika, vjernika i nevjernika. Naime, on je sam organizirao prijevoz svojim autom, a nabavio je i kombi koji je za tu zgodu prevozio i odvozio one bolesnike koji nisu mogli doći do prijevoznog sredstva, a željeli su prisustvovati zajedničkom misijskom slavlju.

Ako je moguće, misionar će svakom bolesniku nešto ponijeti: jedna čokolada, bombonijera, knjiga... za njih puno znači, a za župnika to ne mora biti velika žrtva. Svakome je draga pažnja, a bolesnicima još i posebno. Bilo bi lijepo, kad bi se misionar i poslije misija pismeno sjetio onih najtežih i najosamljenijih, preporučujući ih svakodnevno u svojim molitvama.

Naš sveti Otac Franjo mnogo je suosjećao s bolesnicima. O tome piše Čelanski:

»S bolesnicima je mnogo suosjećao, mnogo se brinuo za njihove potrebe. Ako bi mu odani svjetovnjaci kada poslali ukuhana voća, iako je njemu samom to većma trebalo negoli drugima, davao bi ostalim bolesnicima. Sa svima nemoćnima je suosjećao, tješio bi ih, kad mu nije bilo moguće pomoći. U dane posta i sam je jeo, da se bolesnici ne bi bojali jesti. A nije se sramio ni na gradskim tržnicama tražiti mesa za bolesna brata... Jednom je nekog bolesnika, za kojega je znao da se želi najesti grožđa, odveo u vinograd. Sjedeći pod čokotom, najprije je sam jeo da tako ohrabri bolesnika da jede«.

MISIONARI I DJECA

(Prije onih glavnih misija trebalo bi obaviti male) *»dječje misije«.* Mogu se za to iskoristiti zimski i ljetni praznici. Na tim misijama, uz solidnu duhovnu obnovu, treba djecu uputiti kako se postaje mali misionar i pomoćnik župniku u organiziranju *»velikih misija«.*

Ako je zgodno, župnik će na zgodno mjesto postaviti jednu kutiju u koju će djeca kroz godinu ubacivati ispisane svoje želje i molbe Kristu i Mariji, a misionar će, na početku misija, otvoriti kutije i neke želje i molbe javno pročitati pred vjernicima, ili staviti na oglasnu tablu.

Iako su obavljene *»dječje misije«*, župnik će nekoliko puta kroz godinu skupiti djecu i s njima porazgovoriti o predstojećim danima duhovne obnove. Osobito će im preporučiti da često dolaze u crkvu, da mole i da prinose žrtvice i žrtve za uspjeh misija.

Neka u župi bude zajednički otvor misija, na koji će doći i sva djeca, zajedno sa starijima. Ako je to nemoguće zbog mnoštva naroda, misije se mogu otvoriti i kod njihove dječje mise.

Prvoga dana misionar će skupiti svu djecu, održati im pobudnu riječ i uputiti ih u način rada, protumačivši im njihovu ulogu: moliti, činiti žrtvice, dolaziti svaki dan, postati mali apostol...

Djeca mogu biti župniku-misionaru pri ruci za ministriranje, čitanje, nošenje pismenih ili usmenih obavijesti... Svojim životom i riječima oni mogu puno utjecati na roditelje i rodbinu da dođu na misije i da prime sv. sakramente. Nije rijedak slučaj da su baš djeca dovela na ispovijed roditelje koji se nisu godinama ispovjedili.

Dječja ispovijed je u utorak. Treba obaviti zajedničku ispovijed s dobro pripravljenom pripravom. Ne žuriti s dječjom ispovijedi, smatrajući je manje važnom od one za odrasle. To se može osvetiti.

Misionar će posebno razgovarati s ministrantima i s kandidatima za sjemenište. Kao i svima ostalima, i njima će preporučiti svakodnevnu sv. pričest.

Ako u to vrijeme neki dječak bude bolestan, misionar će specijalno poći k njemu, zajedno s djecom, i nešto mu ponijeti, te tako unijeti malo radosti i mira u njegov život i njegov dom.

Bilo bi lijepo, kad bi se napravila jedna križaljka, gdje bi djeca bilježila svoju angažiranost za vrijeme misija. Oni bi tu bilježili sve dobro što su radili, ali iskreno i točno, jer Isus ne voli laži. Na primjer:

Sveta misa ....
Sveta pričest ....
Pobožni uzdasi ....
Črtvice ....
Dobra djela ....

Prema uviđavnosti i prilikama, može se još mnogo toga ubaciti na ovaj listić.

Čak i onu djecu koja još ne idu u školu treba jednom u zgodno vrijeme okupiti. Možda je najzgodnije u nedjelju, na svršetku misija. — Neka majke donesu djecu, koju će misionar blagosloviti i posvetiti ih Blaženoj Djevici Mariji.

I nerođena djeca imaju pravo na misije. Zato će doći i majke koje su u blagoslovljenom stanju na blagoslov. Sveti Otac Franjo, prema Tomi Čelanskom, posebno je pomagao majkama pri njihovu teškom porođaju. On izričito spominje Beatricu iz okolice Rima, groficu iz Slavonije, Julijanu iz Calvia, ženu iz Viterba, Pize, Arezza...

Dakle, u misijama nije od djece nitko isključen. Sve treba obuhvatiti, jer je svako dijete vrlo važno i može mnogo učiniti da misije što bolje uspiju.

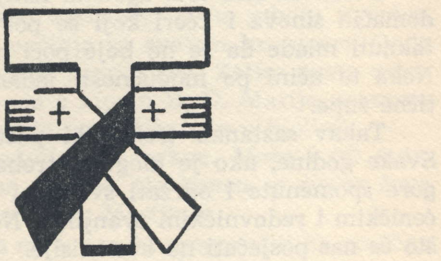

POSEBNE SVEČANOSTI U MISIJAMA

a) **Dan svećeničkih-redovničkih zvanja**

Četvrtak bi trebalo posvetiti Euharistiji. Toga dana trebalo bi govoriti o svećeničkim i redovničkim zvanjima. Lijepo bi bilo kad bi se toga dana skupili svi domaći svećenici, redovnici, bogoslovi, časne sestre, sjemeništarci... Svećenici bi sudjelovali u koncelebraciji, a ostali bi imali zajedničku sv. pričest.

Poslije sv. mise mogao bi se upriličiti razgovor s vjernicima. Jedan svećenik, časna sestra, bogoslov, sjemeništarac... mogli bi govoriti o svome zvanju, kako su ga dobili i što je sve uvjetovalo da su se odlučili za taj stalež. I vjernici bi mogli postavljati pitanja, na koja bi odgovarali pojedinci koji bi se nalazili na povišenom mjestu pred velikim oltarom. Ako ima dvorana, štimung bi bio još ljepši.

Ako nema domaćih svećenika-redovnika, bogoslova, č. sestara, sjemeništaraca..., onda bi se mogli pozvati i neki sa strane. Stvar treba lijepo pripremiti da ne ispadne neka neozbiljna parada.

Dobro bi bilo tom zgodom iznijeti svijetle likove domaćih sinova i kćeri koji se posvetiše Bogu i potaknuti mlade da se ne boje poći njihovim stopama. Neka to učini po mogućnosti jedan ili jedna iz dotične župe.

Takav sastanak trebao bi postati tradicionalan. Svake godine, ako je moguće, trebalo bi pozvati sve gore spomenute i održati sv. misu i provijed o svećeničkim i redovničkim zvanjima. Neka to bude nešto što će nas posjećati na ove misije.

Na kraju lijepo bi bilo kad bi se održalo noćno klanjanje — bdijenje skupa s vjernicima koji to žele. Ne mora to biti dugo. Dovoljno bi bilo od 21-23 sata.

b) **Misijski križ i izmirenje**

Župnik će na vrijeme dati izraditi misijski križ. U proslavi 800. obljetnice rođenja sv. Franje dobro bi

bilo na križ staviti: BOG MOJ I SVE MOJE. Ako se neće praviti novi križ, neka se na starom napiše godina održavanja misija.

Blagoslov križa se obavlja u petak. Neka to učini jedan od misionara.

Obred blagoslova je slijedeći:

Poslije mise neka mladići donesu u svečanoj procesiji križ koji dotada nije u crkvi. Misionar obučen u ruho ljubičaste ili crvene boje, obavlja blagoslov„ kko je označeno u molitvama za blagoslov križa.

Iza blagoslova počinje LJUBLJENJE KRIŽA. Najprije ga poljubi misionar, onda župnik, ministranti, Pastoralno vijeće, a onda ostali vjernici. Križ se tada stavi na zgodno mjesto.

Ovdje bi se lijepo mogla održati propovijed o opraštanju. Nema uspjeha misija, ako ne bude izmirenja. Zato će misionari najaviti kada će u zgodno vrijeme zazvoniti zvono. To će biti znak za cijelu župu da se pruži ruka pomirnica.

c) **Subotnja vanjska svečanost**

Najveća vanjska svečanost je u subotu navečer. Večernji program počinje sa svetom krunicom. Onda slijedi velika misijska propovijed. Zatim sveta misa. Poslije mise procesija s kipom B. D. Marije, sa zapaljenim svijećama, koje nose djevojke u bjelini.

Procesija se odvija oko crkve. Može i tri puta. Pjevaju se Gospine pjesme. Na koncu se čitava župa posveti Bezgrješnom Srcu Marijinu.

Tom prigodom misionar će preporučiti na poseban način pobožnosti B. D. Marije: krunicu, prve subote, nošenje škapulara... Također će istaknuti značenje nošenja medaljica oko vrata, postavljanje Marijinih slika po kućama, uredno držanje kapelica posvećenih Bezgrješnoj... Nastojat će na koncu da se što više obitelji pretplati na list *»Marija«*, koji širi ljubav i štovanje prema Gospi.

d) **Primanje u Treći red**

O Franjevačkom Trećem redu u misijama treba specijalno govoriti i to ne samo članovima, nego i svim vjernicima. Tom zgodom neka se pozove provincijski asistent, ili njegov zamjenik, koji će eventualne kandidate primiti u novicijat, ili već primljene zavjetovati.

Neka to bude svečano pred oltarom sv. Franje. Ako neme oltara, neka se stavi slika ili kip sv. Oca Franje. Oko novih članova neka se okupi čitavo članstvo Trećeg reda a i ostali vjernici, posebno rodbina i prijatelji.

Novim članovima treba nabaviti sliku ili kipić sv. Franje koji će držati u svojim kućama. Preporučiti im da na svojim lančićima nose medaljice sv. Franje ili znak TAU. Dati im neku knjigu o sv. Ocu i podijeliti im ČLANSKU ISKAZNICU, koja im je vidljivi dokumenat da pripadaju velikoj Franjinoj obitelji. Poslije završene svečanosti lijepo bi bilo spremiti jednostavnu zajedničku zakusku (agapu).

e) **Primanje škapulara**

Već smo kazali kako ljubav prema Mariji treba biti specijalno izražena za vrijeme misija. Nošenje škapulara (ili medaljice na kojoj je s jedne strane slika Gospina, a s druge Srca Isusova) posebno je štovanje Djevice Marije.

Misionari će protumačiti narodu značenje nošenja ove medaljice. Oni koji je nose stoje pod posebnom zaštitom Majke Božje, osobito na času smrti. Treba moliti 7 Očenaša, Zdravomarija i Slava Ocu svaki dan. Tko ne izmoli nije sagriješio, ali tko bude molio, ima povlastice koje je Majka Božja kazala Šimunu Stocku.

Neka i ovo primanje bude svečano. Najprikladnije je da bude na Marijinu oltaru. Jedan po jedan dolazi na oltar, a misionar stavlja škapular na ramena

govoreći molitve koje se nalaze u dodatku. Neka se primljeni članovi upišu u knjigu BRATOVŠTINE GOSPE KARMELSKE. Na koncu neka svi zapjevaju jednu Gospinu pjesmu i rastanu se uz veselo sviranje orgulja.

ZAVRŠETAK MISIJA

Redovito se misije završavaju u nedjelju navečer, ali može i običnoga dana, ili na neku svetkovinu, ako je zgodno upala u vrijeme misija. Opet je najvažnije da bude što više vjernika, a ne koji je to dan. Završetak misija neka bude u glavnoj crkvi.

Kao što je bilo svečano na otvorenu misija, tako treba biti i na njihovu zatvaranju.

Završetak misija obavlja se ovim redom:

1. Najprije je sv. misa,
2. Poslije mise je propovijed. Ona mora biti jaka i snažna, kao i na početku, da se dobro usadi u srce vjernika.
3. Iza propovijedi obnova krsnoga zavjeta, a iza njega blagoslov s križem,
4. Zajednički se moli Očenaš, Zdravomarijo i Slava Ocu,
5. Poslije toga blagoslivljaju se pobožni predmeti, kojih treba nabaviti za vrijeme misija, da ih vjernici mogu kupiti, a tada blagosloviti,
6. Zatim misionar ide prema oltaru, daje križ drugom misionaru, koji se oprašta od župnika i vjernika. Svakom staležu rekne pobudnu riječ,
7. Župnik se oprosti kratkim riječima od misionara i vjernika,
8. Na koncu svi pjevaju »Tebe Boga hvalimo«,
9. Svi se zapute prema Marijinu liku i oltaru. Kratak oproštaj od One koja je srce misija,
10. Zatim se dijele sličice,
11. Misionari mogu ostati kratko u srdačnom razgovoru s vjernicima... Dok svijet bude izlazio, mogu se pjevati prigodne pjesme ili svirati orgulje.

U ponedjeljak ujutro služi se sveta misa za pokojne koji su preminuli od zadnjih misija, i za sve ostale. Misu obično služi župnik, a misionar preko mise, ili na koncu održi kratki nagovor o štovanju

pokojnih. Ako je groblje blizu, ode se na groblje i daje se odrješenje; ako je daleko, neka se to obavi u crkvi.

ŠTO POSLIJE MISIJA?

Kao što je važna priprava za misije, tako je važno i postmisijsko vrijeme. Prije misija treba znati što će se raditi poslije misija. Zanos koji je zahvatio župu za vrijeme sedmodnevne obnove ne smije tako brzo splasnuti. Zato će misionari dati upute svakome župniku što treba raditi, kad misije završe i kad misionari odu.

Sigurno je da župnik snosi najveću odgovornost. Zato će on:

1. povećati gorljivost u pastirskom djelovanju,
2. držati se misionarevih savjeta,
3. spremati što ljepše i brižnije zajedničko bogoslužje,
4. držati trodnevnice, devetnice, prve petke, utorke sv. Anti, prve subote, sat klanjanja...
5. pozivati vjernike na odluke koje su stvorili u misijama,
6. raditi da se poveća sakramentalni život u župi,
7. iskoristiti misijski križ. O njemu održati katkada propovijed i sjetiti se velike obnove, čiji je on simbol,
8. izgrađivati elitne pojedince i obitelji. Njima preporučivati čuvanje od grijeha, sudjelovanje u sv. misi, štovanje B. D. Marije...
9. od vremena do vremena organizirati duhovne vježbe, predavanja, kratke duhovne obnove, sastanke...
10. ako je iakako moguće, uvesti staleške nedjelje. Za vrijeme misija je to već bilo. Trebalo bi to raditi svaki mjesec,

11. lijepo bi bilo svaki mjesec uvesti dan *»obnove misija«*: propovijed, misa, zajednička ispovijed i pričest...

12. obnoviti što češće Krsni zavjet i to preko sv. mise. O njemu održati specijalnu propovijed.

Naš život su misije koje traju od rođenja do smrti. Svatko je od nas misionar koji treba raditi na svome duhovnom usavršavanju, ali isto tako pomoći i svome bližnjemu, da upozna Krista i njegovu nauku. Tako ćemo se zajednički naći jednoga dana kod najvećeg Misionara — Isusa Krista.

MOLITVENI PRIRUČNIK ZA MISIJE

MOLITVE ZA USPJEH MISIJA

Gospodine, Isuse Kriste! Brzo će doći k nama Tvoji misionari. Oni će nam donijeti Veselu vijest — Tvoje Evanđelje. Preko njih Ti nam nudiš veliku priliku da se opet s Tobom susretnemo, pomirimo, sprijateljimo. Molimo Te, da odgovorimo poticajima Duha i da krenemo zacrtanim putem krsnog obećanja: vjere u Tebe i odricanja od Tvog Suparnika. Neka svaki pojedinac, a i cijela naša župska zajednica doživi procvat vjere, ljubavi, praštanja... To Te molimo po Tvojoj Majci i našem serafskom Ocu, koji je bio veliki misionar i Tvoj nasljedovatelj. Amen.

— —

Isuse, veliki misionaru, širitelju i vjesniče kraljevstva milosti i svetosti, mi smo spremni ovih svetih misija na pomirenje i posvećivanje. Mi želimo primiti spasonosne milosti. Udijeli našim misionarima svjetlo Duha da nas nauče kako ćemo postati i ostati pravi kršćani i ljudi. Neka nam pokrenu srca da budemo hrabri u tvojoj vjeri, vjerni Tvojim zapovijedima. Daj, da misije od nas učine svetije i bolje kršćane, koji će raditi na izgrađivanju Tvoga kraljevstva mira, pravde i ljubavi među svim ljudima. Neka zagovor Tvoje Majke i našega Oca Franje priteče u pomoć, da sretno i uspješno završimo ovo veliko i Tebi drago djelo. Amen.

— —

Dođi o Gospode, s plavih visina,
Jer staze nas naše u propast vode
U Tebi je samo put, život, istina:
Dođi, o Gospode.

Spusti se k močvari naših nizina,
Gdje grijesi kolo pobjede vode.
Potraži novog izgubljenog sina —
Spasi ga, Gospode.

Ti ćeš nam sići u svijetlu tišina,
Kad Duh i Djevica opet Te porode,
Po riječima glasnika — ko Božjeg Sina:
Dođi, nam Gospode.

Zove nas vjera i sveta starina
I Tvog neba čarobna vedrina.
Poslanici Tvoji neka nas dovode
K Tebi, o Gospode!

— — —

Isuse, dobri pastiru! Došao si na svijet radi nas. Popeo si se na križ, da bi iz tvojih presvetih grudi potekli potoci milosti i milosrđa.

Kad su te na silu htjeli ostaviti u Kafarnaumu rekao si: » I drugim gradovima moram navijestiti Radosnu vijest o Božjem kraljevstvu, jer sam zato poslan«.

Radosna je za nas vijest, da će k nama, u našu župu, doći misionari, kao ono, kad si slao dva i dva učenika, kamo si sam morao doći.

I kao što je narod u ono doba ostavljao sve samo da Tebe čuje, privuci i sada srca naših župljana, da dođu i poslušaju riječi života.

U galilejskoj zbornici ozdravio si čovjeka, kome je bila osušena ruka, daj, da ne bude »suhih« ruku u djelima milosrđa.

Na vratima Jerihona povratio si vid slijepcu, daj, da svi vide ljepotu Tvoje nauke.

Ženu zgrbljenu ozdravio si dodirom svoje haljine, daj, da da više budemo okrenuti prema nebu, nego prema zemlji.

Čovjeka si izliječio koji je bolovao 38 godina, daj, da se ganu svi oni koji su ostarjeli u grjesima i grješnim navikama.

Mladića si život dao majci u Naimu, a Jairu si kći uskrisio, daj, da naša mladež duhovno uskrsne na novi život kreposti.

Radi djece naše, radi njihove nevinosti blagoslovi naše misije, i blagoslovi ih kao nekad palestinsku djecu.

Uz nevinost djece pogledaj na strpljivost i predanost i patnje naših bolesnika, i blagoslovi misije u našoj župi.

U Kani Galilejskoj tvoj je Sin učinio čudo i donio radost obitelji u nevolji, daj, da naše obitelji krenu putem tvojih zapovijedi.

Sveta Djevico Marijo, sveti Oče Franjo, pomozite nas u ostvarenju, ovih velikih ciljeva. Amen.

— — —

Oče, Sine, Duše Sveti, Trojedini Bože, Ti ćeš obilnom milošću pohoditi našu župu u danima sv. misija. Pripravi svojom milošću naša srca, da sjeme Božje riječi padne na plodno tlo. Daj, da se spremno odazovemo na tvoj poziv. Neka se zalutata braća vrate u očinsku kuću. Istrijebi iz našega naroda gadnu psovku, nevjeru, nečistoću i sve grijehe, koji uništavaju zdravlje duše i tijela. Dođi kraljevstvo tvoje u naše duše, u naše obitelji, u naš narod.

Nebeska Mako Marijo, sveti naš Oče Franjo, pomozite nam, da se mi, i čitava naša zajednica duhovno preporode za vrijeme misija. Amen.

MOLITVE PRIJE MISIJA

O dođi, Stvorče, Duše Svet,
Pohodi duše vjernika,
Poteci višnjom milosti
U grudi, štono stvori ih.

Ti nazivaš se Tješitelj,
Blagodat Boga svevišnjeg,
Studenac živi, ljubav, plam
I pomazanje duhovno.

Darova sedam razdaješ,
Ti prste desne Očeve,
Od vječnog Oca obećan,
Ti puniš usta besjedom.

Zapali svjetlo u srcu,
Zadahni dušu ljubavlju,
U nemoćima tjelesnim
Potkrepljuj nas bez prestanka.

Dušmana od nas otjeraj
I postojni mir nam daj,
Ispred nas idi, vodi nas,
Da svakog zla se klonimo.

Daj, Oca da upoznamo
I Krista Sina njegova
I u te Duha njihova
Da vjerujemo sveudilj.

Sva slava Ocu vječnomu
I uskrslom Sinu mu
Sa Duhom punim utjehe
Nek bude sad i uvijeke. Amen.

R. *Pošalji Duha svojega i postat će.*

O. *I obnovit ćeš lice zemlje.*

R. *Moli za nas, sveta Bogorodice,*

O. *Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.*

R. *Moli za nas, blaženi Leonardo.*

O. *Da dostojni postanemo obećanje Kristovih.*

Pomolimo se. Bože, koji si svjetlošću Duha Svetoga poučio srca vjernih, daj da u tom istom Duhu što je pravo mislimo i njegovoj se utjehi vazda radujemo.

Djela naša molimo Gospodine, milošću svojom priteci i pomoću prati da svaka naša molitva i radnja s tobom vazda počinje i početa da se s tobom dovršuje.

Brani, molimo Gospodine, na zagovor blažene Marije vazda Djevice ovu župu od svake protivnosti i nju, koja je svim srcem pred tobom prostrta, milostiv blago zaštiti od svih neprijateljskih zasjeda.

Bože, koji si, da obratiš na pokoru tvrdokorna srca grješnika, učinio moćnim djelom i riječju blaženoga Leonarda ispovjednika tvoga: podaj, molimo, da zavrijedimo njegovim molitvama i zaslugama iz naših srdaca izazvati suze pokore. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

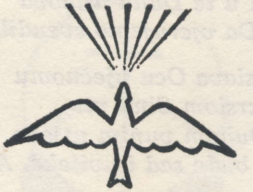

MOLITVE PRIJE MISIJSKE PROPOVIJEDI

(Svećenik se nalazi klečeći pred oltarom ili na propovjedaonici)

Dođi Duše Sveti, napuni srca svojih vjernika i oganj svoje ljubavi u njima užezi.

Pod obranu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibli uvijek oslobodi, Djevice slavna i blagoslovljena.

Pomolimo se. Prosvijetli, molimo te, Gospodine, pameti naše zrakom svoje milosti da uzmognemo razumjeti što imamo činiti i da budemo sposobni učinti što je pravo.

Gospodine Isuse, Kriste, posredniče naš kod Oca, koji si preblaženu Djevicu, Majku svoju, učinio također i našom majkom i posrednicom kod tebe, dopusti da svaki koji se molbom Tebi obrati, sve po njoj utješen postigne.

Bože, koji si, da obratiš na pokoru tvrdokorna srca grješnika, učinio moćnim djelom i riječju blaženoga Leonarda ispovjednika tvoga: podaj, molimo; da zavrijedimo njegovim molitvama i zaslugama iz naših srdaca izazvati suze pokore. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(Zatim se na nogama recitira)

Život kratak, a smrt stalna,
Njoj se ne zna dan ni čas;
Ako vrijeme gubim sada,
U pogibli moj je spas.

Jednu samo imam dušu,
Nju mi dade vječni Bog;
Propadne li ona ludo
Što će biti od zla tog!?

Bog me vidi, Bog će sudit
Il' u pako, il' u raj.
Il' u raju divna slava,
Il' u paklu strašan vaj.

Svemu dođe jednom konac,
Al' vječnosti nikad kraj:
Il' u raju vječna slava,
Il' u paklu vječni vaj.

Spasitelju moj raspeti,
Duši mojoj sada daj,
Pokajanje, oproštenje,
Poslije smrti vječni raj!

(Još se izmoli Zdravomarija te zazivi: »Utočište grješnika — Moli za nas! — Sveti Leonardo — Moli za nas!« Ako se smatra da su molitve preduge, mogu se skratiti!)

POSVETA PRESV. SRCU ISUSOVU

Isuse preslatki, otkupitelju ljudskoga roda pogledaj na nas pred oltarom tvojim preponizno prostrte. Tvoji smo, tvoji hoćemo da budemo; a da mognemo što čvršće biti sjedinjeni, evo se svaki od nas drage volje posvećuje presvetome Srcu Tvojemu. Tebe, istina, mnogi nisu nikada spoznali; Tebe su, prezrevši zapovijedi Tvoje, mnogi odbacili. Smiluj se na jedne i na druge, predobrostivi Isuse; i sve ih pritegni svetome Srcu svojemu. Kralj budi, Gospodine, ne samo vjernima, koji nisu ni u jedno vrijeme odmetnuli se od Tebe, nego i rasipnim sinovima, koji su Te ostavili; učini, da se ovi u kuću očinsku brzo povrate, da od bijede i glada ne poginu. Kralj budi onima, koje kriva mnijenja zavaravaju, ili nesloga rastavlja, i prizovi ih natrag k luci istine i k jedinstvu vjere, da naskoro bude jedno stado i jedan pastir. Udijeli, Gospodine, Crkvi svojoj sigurnu i potpunu slobodu; udijeli svim narodima mir i red; učini da s obadva stožera zemlje jedan odliježe glas: Budi hvala božanskom Srcu po kojem nam je stečeno spasenje i njemu slava i čast u vijeke. Amen.

POSVETA PREČISTOM SRCU MARIJINU

O Marijo, Djevice moguća i Majko milosrđa, Kraljice neba i utočište grješnika, mi se posvećujemo tvome bezgrješnom Srcu. Posvećujemo ti sve svoje biće i sav svoj život; sve što imamo ljubimo i sve što jesmo: svoje tijelo, svoje srce, voju dušu. Tebi posvećujemo naša ognjišta, naše obitelji, našu domovinu. Hoćemo da sve što je u nama i oko nas pripada Tebi i bude dionikom tvoga majčinskog blagoslova. A da ova naša posveta bude u istini djelotvorna i trajna, obnavljamo danas pred tvojim nogama, o Majko, obećanja koja smo učinili na svetom krštenju i kod prve svete pričesti. Mi se obvezujemo da ćemo uvijek odvažno ispovijedati istine naše svete vjere, da ćemo živjeti kao pravi katolici, potpuno se podlagati svim naredbama Sv. Oca Pape i biskupa koji su s njime u zajednici. Obvezujemo se da ćemo vršiti zapovijedi Božje i crkvene, osobito one koje se tiču posvećenja blagdana. Obvezujemo se da ćemo nastojati — koliko nam bude moguće — da u naš život uvedemo utješljivije pobožnosti naše kršćanske vjere, osobito svetu pričest. Napokon Ti obećajemo, o slavna Majko Božja i nježna Majko svih ljudi, da ćemo sa svim srcem širiti tvoje blagoslovljeno štovanje, kako bismo preko kraljevstva tvoga bezgrješnog Srca ubrzali i učvrstili kraljevstvo Srca tvoga klanjanja dostojnog Sina u našim dušama i svih ljudi, u našoj dragoj domovini i u čitavom svijetu, na zemlji kao i na nebu. Tako budi!

POSVETNA MOLITVA PRESV. SRCU ISUSOVU I PREČISTOM SRCU MARIJINU

(Ovo je molitva s kojom se posvećuje splitska metropolija prigodom MEK-a, a odobrena je od biskupâ metropolije 6. svibnja 1981. Zgodno se može upotrijebiti za vrijeme misijâ, mutatis mutandis.)

Oče sveti, sinovski Ti zahvaljujemo što si oduvijek MISLIO na nas u svojoj jedinoj, vječnoj MISLI. Zahvaljujemo Ti što si nas oduvijek LJUBIO u svoj jedinoj, vječnoj LJUBAVI.

U SRCU svoga Sina Isusa Krista objavio si nam svoju očinsku ljubav kojom si nas učinio svojom POSINJENOM DJECOM. A da bismo zaista postali Tvoja djeca i dionici Tvoje božanske naravi Ti nam

daješ Majku svoje Vječne Riječi i otajstvenu Zaručnicu Duha Svetoga za Majku Crkve i Majku svakoga od nas napose.

Euharistijsko Srce Isusovo, središte božanske i čovječanske otkupiteljske ljubavi Kristove, posvećujemo Ti i predajemo našu metropoliju splitsku s njezinih pet biskupija: dubrovačkom, hvarskom, kotorskom, splitsko-makarskom i šibenskom. Posvećujemo Ti i predajemo sve naše župske, redovničke i obiteljske zajednice. Posvećujemo Ti i predajemo našu djecu, naše muževe i žene, naše starce i starice, da ih očuvaš u katoličkoj pradjedovskoj vjeri, kršćanskom ufanju i svojoj ljubavi! Gospodine Isuse Kriste, otkupitelju čovjeka daj, da naš vjernički puk na ovim jadranskim žalima ostane vjeran Bogu, Rimokatoličkoj crkvi i svome hrvatskom narodu. Očuvaj ga, dobri Isuse, od ateizma, psovke, bračnog i predbračnog nemorala, krađe i ubojstava, posebno ubojstva nerođene vlastite djece i učini da Ti ovaj narod, ostane vjeran svjedok.

Prečisto Srce Marijino, posvećujemo Ti i predajemo čitavo svoje biće. Majko Crkve i majko svih ljudi, pod čijom su zaštitom naši pređi, pred 1300 godina, neopozivo sklopili VELIKI KRSNI SAVEZ s Bogom — prigodom početka svoga pokrštavanja, pa Te stoga i štujemo pod nazivom MAJKA VELIKOGA SAVEZA, obnavljamo danas taj pradjedovski veliki savez preko Tvoga majčinskog srca.

Majko i Gospe naša, proglasujemo se djecom i slugama Tvoje majčinske ljubavi koju smo slobodno izabrali, kao što si i Ti bila kćerka i službenica Božje ljubavi.

Oče nebeski, primi, molimo Te, u Isusu Kristu, po Duhu Svetome, ovu našu posvetu i potpuno predanje Presvetom Srcu Isusovu preko Prečistog Srca Marijina. Amen.

OBNOVA KRSNOG ZAVJETA

Predragi!

Čim ste se rodili, roditelji su vas donijeli u crkvu da budete pred vašim kumovima kršteni u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. U onome svečanom času vaši su kumovi obećali mjesto vas Bogu da ćete mu biti vjerni i poslušni do smrti. Hoćete li da i sami danas ponovite ta obećanja svome Bogu?

O. *Hoćemo.*

Poslušajte stoga pomnjivo sve moje upite, pa pred Bogom, vašim Stvoriteljem, iskreno odgovorite na ono što vas upitam. Odričete li se đavla paklenoga, koji oblijeće oko vas da upropasti vaše duše u vječne muke?

O. *Odričemo se.*

Odričete li se grijeha i svih djela đavla paklenoga?

O. *Odričemo se.*

Odričete li se raskošja vražjih i zlih običaja ovoga svijeta?

O. *Odričemo se.*

Dobro dakle. Sada svi kleknite pred Bogom i javno mu ispovjedite svoju vjeru moleći vjerovanje. Vjerujem u Boga Oca svemogućega . . .

A sada morate nešto obećati svome Bogu. Obećajete li da ćete vršiti zapovijedi Božje i svete Matere Crkve?

Obećajete li da ćete svetkovati nedjelju i zapovjedne blagdane, da ćete često pristupati na svetu ispovijed i pričest?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li da se nećete nikada ni pred kim stidjeti svoje vjere?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li svetoj i nepogrješivoj Crkvi viernost i poslušnost?

O. *Obećajemo.*

Obećajete li da ćete kao pravi katolici uvijek živjeti i umrijeti?

O. *Obećajemo.*

Neka je hvaljeno i slavljeno ime Gospodina Boga, koji vas je danas tako lijepo i dobro nadahnuo. Sada sam uvjeren da su vam ove misije zaista bile korisne. Ne zaboravite nikada bijelu odjeću, koju ste primili na krštenju. Neka vas ona sjeća da se čuvate grijeha i živite u milosti. Sjećate se i one goruće svijeće. Ona vas treba opominjati da vam u srcu gori kršćanska ljubav i svjetlo katoličke vjere. Milost Božja, zagovor Bl. Dj. Marije, sv. Anđela Čuvara i sv. nebeskih Zaštitnika neka vas pomogne da ostanete sve do smrti vjerni svojim obećanjima i svetim odlukama, pa da tako budete sretni ovdje na zemlji i zatim navijeke blaženi na nebu.

A sada neka vas dragi Bog blagoslovi. Blagoslov Boga svemogućega Oca i Sina i Duha Svetoga sašao na vas i ostao vazda!

O. *Amen.*

(Neka se pokadi i poškropi blagoslovljenom vodom)

ODRJEŠENJE ZA MRTVE

(Neka se održi na groblju Služba Riječi. Može se uzeti prvo čitanje iz Staroga Zavjeta, zatim pripjevni psalam, a onda drugo čitanje iz Novog Zavjeta. Poslije Evanđelja neka se održi kratko homilija.)

ANTIFONA:

Vjerujem da Otkupitelj moj živi i da ću u posljednji dan uskrsnuti iz zemlje; I u tijelu svojem vidjet ću Boga, Spasitelja svoga.

O. Vidjet ću ga ja sam, a ne drugi,
i moje će ga oči gledati. I u tijelu svojem.

O. Sahranjena je ova nada moja u njedrima mojim.

I u tijelu svojem.

PSALAM:

Iz dubine vapijem tebi, Gospodine
Gospodine, čuj glas moj!

Neka pazi uho tvoje
ne glasaj moga vapaja!

Ako se, Gospodine, grijehâ budeš spominjao,

Gospodine, tko će opstati?

Al' u tebe je praštanje,
da bismo ti služili.

U Gospodina ja se uzdam,
duša se moja u njegovu uzda riječ.

Duša moja čeka Gospodina
više no zoru straža noćna;
više no zoru straža noćna
nek Izrael čeka Gospodina.

Jer je u Gospodinu milosrđe
i obilno je u njega otkupljenje;
on će otkupiti Izraela
od svih grijeha njegovih.
Pokoj vječni . . .
I svjetlost vječna . . .

ANTIFONA: Vjerujem da Otkupitelj . . .

Gospodine smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se. Oče naš . . .

R. *I ne uvedi nas u napast.*

O. *Nego izbavi nas od zla.*

R. *Od vrata paklenih.*

O. *Izbavi, Gospodine, duše njihove.*

R. *Počivali u miru.*

O. *Amen.*

R. *Gospodine, usliši molitvu moju.*

O. *I vapaj moj k Tebi da dođe.*

R. *Gospodin s vama.*

O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Bože, Stvoritelju i Otkupitelju svih vjernih, udijeli dušama sluga i službenica svojih otpuštenje sviju grijeha, da oproštenje koje su vazda željele pobožnim molitvama, postignu. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

R. *Pokoj vječni daruj im Gospodine.*

O. *I svjetlost vječna svijtlila njima.*

R. *Počivali u miru.*

O. *Amen.*

R. *Duše njihove i duše svih vjernih mrtvih po milosrđu Božjem počivale u miru.*

O. *Amen.*

RAZNI BLAGOSLOVI

a) **Blagoslov križa**

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Molimo te Gospodine, sveti, Oče svemogući, vječni Bože, dostoj se blago+sloviti ovo znamenje križa, da bude spasonosno pomagalo ljudskome rodu, da učvršćuje vjeru, unapređuje dobra djela, spasava duše, tješi, štiti i brani od ljutih neprijateljskih strijela. Po Kristu Gospodinu našem.
O. *Amen.*

Pomolimo se. Blago+slovi, Gospodine Isuse Kriste, ovaj križ, po kojem si izbavio svijet od đavolske vlasti i svojom mukom nadvladao onoga, koji je zaveo na grijeh, koji se radovao, što je prvi čovjek jeo sa zabranjenog drveta i postao tako prijestupnikom. Posvetilo se ovo znamenje križa u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, da nađu zdravlje tijelu i duši, koji se pred ovim križem budu molili i poklanjali radi Gospodina. Po istom Kristu Gospodinu našem.
O. *Amen.*

b) **Blagoslov djece**

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*

ANTIFONA: Hvalite, djeco, Gospodina, hvalite ime Gospodnje.

PSALAM 112.

Hvalite, sluge Gospodnje,
hvalite ime Gospodnje!

Blagoslovljeno ime Gospodnje
sada i dovijeka!

Od istoka sunca do zalaska
hvaljeno bilo ime Gospodnje!

Uzvišen je Gospodin nad sve narode,
slava njegova nebesa nadvisuje.

Tko je kao Gospodin Bog naš,
koji u visinama stoluje
i gleda odozgo nebo i zemlju?

Podiže iz prašine uboga,
iz gliba vadi siromaha
da ga postavi s pravcima,
s pravcima svoga naroda.

Nerotkinji daje da u domu stanuje
kao radosna majka djece brojne.

Slava Ocu . . .

Kako bijaše . . .

ANTIFONA: Hvalite, djeco . . .

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin je milosrdan prema nama.*
O. *Gospodin čuva malene.*
R. *Gospodine, usliši molitvu moju.*
O. *I vapaj moj k Tebi da dođe.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, ti si malene, koje su ti donosili i koji su k tebi dolazili, grlio, stavljao ruke na njih, blagoslivljao ih i rekao: »Pustite malene da dođu k meni i nemojte im braniti, jer takvim pripada kraljevstvo nebesko«, i »anđeli njihovi vazda gledaju lice Oca mojega«. Pogledaj, molimo, nevinost ove djece i pobožnost njihovih roditelja i blagoslovi ih danas milostivo po slugi svojem da vazda napreduju u tvojoj milosti i milosrđu, tebe znaju, tebe ljube, tebe se boje i drže tvoje zapovijedi, te sretno dođu k žuđenoj svrsi. Po tebi. Spasitelju svijeta, koji s Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

Pomolimo se. Bože, koji se dostojiš neiskazanim promislom slati svete anđele da nas čuvaju, udijeli nama, koji te smjerno molimo, da nas vazda i brani njihova zaštita i uvijeke veseli njihovo društvo. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

c) Blagoslov slika i kipova

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, ti ne braniš praviti kipove i slike svojih svetih, da vazda, kad ih pogledamo tjelesnim očima, razmišljamo u pameti djela i sveti život svetaca zato, da ih nasljedujemo: dostoj se, molimo, bogo+sloviti i po+svetiti ovu sliku, što je načinjena (ili kip) na spomen i čast jedinorođenoga Sina tvoga Gospodina našega Isusa Krista (ili blaženoga I. apostola ili mučenika ili biskupa ili priznavaoca ili blažene I. djevice ili mučenice). Daj svakome, koji pred njom bude ponizno častio i poštivao jedinorođenoga Sina tvoga (ili blaženu Djevicu Mariju ili slavnoga apostola ili mučenika ili biskupa ili priznavaoca ili slavnu djevicu ili mučenicu) da njegovim (njezinim) zaslugama

i zauzimanjem postigne od tebe milost u sadašnjosti a vječnu slavu u budućnosti. Po istom Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

d) Blagoslov krunica

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Na hvalu i slavu Bogorodice Djevice Marije, na spomen otajstva života, smrti i uskrsnuća istoga Gospodina našega Isusa Krista neka bude blago+slovljena i po+svećena ova krunica presvetog Ružarija. U ime Oca i Sina + i Duha Svetoga.

O. *Amen.*

e) Blagoslov rublja za nemoćnike

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, Ti si se dostojao dodirom skuta svoje haljine ozdraviti ženu, što je bolovala od krvotoka i više drugih nemoćnika, a ubrusima si i pojasima svoga apostola Pavla tom istom silom tjerao bolesti i zle duhove od nemoćnih. Podaj, molimo, da oni, koji se budu oblačili ili pokrivali ovim haljinama, velima i rubljem, što ih mi blago+slivamo u tvoje ime, zavrijede dobiti zdravlje duše i tijela. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

f) Blagoslov za sve

R. *Pomoć je naša u imenu Gospodina.*
O. *Koji je stvorio nebo i zemlju.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Bože, čija riječ posvećuje sve stvari, izlij blago+slov svoj na ovaj stvor (ove storeve) i podaj da svi, koji se njima(-a) po zakonu i po tvojoj volji sa zahvaljivanjem posluže, po zazivanju presvetog imena tvoga dobiju od Tebe zdravlje za tijelo i zaštitu za dušu. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

g) Blagoslov i postavljanje karm. škapulara

(Svećenik obučen kotom i štolom bijele boje, ili barem štolom moli:)

R. *Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje.*
O. *I spasenje svoje daj nam.*
R. *Gospodine, usliši molitvu moju.*
O. *I vapaj moj k Tebi da dođe.*
R. *Gospodin s vama.*
O. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, Spasitelju roda ljudskog po+sveti desnicom svojom ovu haljinu, koju će pobožno nositi sluga tvoj (sluškinja tvoja) od ljubavi k Tebi i tvojoj Majci Djevici Mariji od gore Karmela, da se po zagovoru te iste Roditeljice tvoje obrani od zlobnoga neprijatelja i ustraje u tvojoj milosti do smrti. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

O. *Amen.*

(Onda blagoslovljenom vodom poškropi odijelo i postavi ga na osobu govoreći:)

Primi ovu blagoslovljenu haljinu, moli se presvetoj Djevici, da je po njezinim zaslugama nosiš bez ljage, i da te brani od svake protivštine i privede u život vječni.

O. *Amen.*

(Poslije neka se doda:)

Ovlašću, koja mi je dopuštena, primam te (vas) u dioništvo svih duhovnih dobara što ih s pomoću milosrđa Isusa Krista tvore redovnici od gore Karmela. U ime Oca i Sina + i Duha Svetoga.

O. *Amen.*

Blago+slovio te (vas) Sazdatelj neba i zemlje, svemogući Bog, koji te (vas) se dostojao pridružiti bratovštini blažene Djevice Marije od gore Karmela, kojoj se molimo da na čas tvoje (vaše) smrti satare glavu staroj zmiji i da najposlije postigneš (-te) palmu i vijenac vječne baštine. Po Kristu Gospodinu našem.

O. *Amen.*

(I neka se poškropi blagoslovljenom vodom.)

TEBE BOGA HVALIMO

Tebe Boga hvalimo, — tebe Gospodinom priznajemo.
Tebe vječnog Oca — sva zemlja poštuje.
Tebi svi anđeli, — tebi nebesa i sve vlasti,
Tebi kerubi i serafi — kliču bez prestanka:
Svet, svet, svet — Gospodin Bog Sabaot.
Puna su nebesa i zemlja — veličanstva slave tvoje.
Tebe hvali — slavni apostola zbor,
Tebe proroka — dična četa,
Tebe mučenika — svijetla vojska,
Tebe po svem svijetu — sveta uzvisuje Crkva,
Oca — neizmjernog veličanstva,
Časnoga tvojeg istinitog — i jedinoga Sina.
I Svetoga — Tješitelja Duha.
Ti Kralju slave, — Kriste.
Ti si Očev — vjekovječni Sin.
Ti, da za naše spasenje postaneš čovjekom, — nisi se strašio krila Djevice.
Ti, svladavši oštrinu smrti, — otvorio si vjernima kraljevstvo nebesko.
Ti sjediš zdesna Bogu — u slavi Očevoj.
Vjerujemo da ćeš doći — kao Sudac.
Tebe, dakle, molimo, pomozi svojim slugama, — koje si otkupio dragocjenom krvlju.
U vječnoj slavi daj, — da se ubrojimo među svete tvoje.
Spasi puk svoj, Gospodine, — i blagoslovi baštinu svoju.
I vladaj njima — i uzdiži ih u sve vijeke.
Iz dana u dan — blagoslivljamo tebe
I hvalimo ime tvoje u vijeke — i u vijeke vjekova.
Dostoj se, Gospodine, u dan ovaj — sačuvati nas od grijeha.
Smiluj se nama, Gospodine, — smiluj se nama.

Nek bude milosrđe tvoje, Gospodine, nad nama, — kako se ufamo u tebe.
U tebe se, Gospodine, ufam: — o da ne budem postiđen dovijeka!

V. *Blagoslivljamo Oca i Sina sa svetim Duhom!*

R. *Hvalimo i uzvisujmo ga u vijeke!*

V. *Blagoslovljen si, Gospodine, na svodu nebeskom!*

R. *I dostojan hvale i slavan i uzvisivan dovijeka!*

V. *Gospodine, usliši molitvu moju!*

R. *I vapaj moj k tebi da dođe!*

V. *Gospodin s vama.*

R. *I s duhom tvojim.*

Pomolimo se. Bože, čijemu milosrđu nema mjere i čije dobrote je beskrajno blago, premilostivomu veličanstvu tvome zahvaljujemo na udijeljenim darovima i molimo vazda tvoju blagost: ne ostavi onih, kojima na njihove molitve daješ, što prose, već ih pripravi na buduću nagradu!

Bože, koji ne dopuštaš, da itko ufajući se u te odviše trpi, već dobrostivo slušaš prošnje, zahvaljujemo ti, što si primio naše molbe i želje, i molimo te najpokornije, da budemo vazda zaštićeni od svake protivštine. Po Kristu Gospodinu našemu.

O. *Amen.*

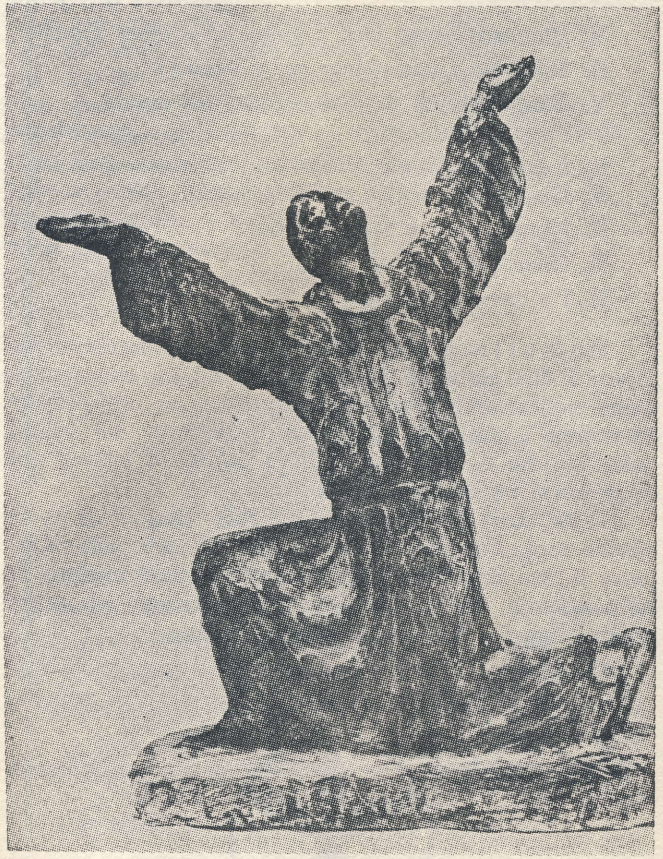

JOSIP MARINOVIĆ, *Sv. Franjo u zanosu,*
Zagreb, 1975. god.

SV. FRANJO U OČIMA SIMPATIZERA

»Franjo nije bio čovjek koji moli, već kao da je on bio sam molitva«.

T. Čelanski

— — —

»Iste godine na dan Uznesenja Bogorodice, dok sam bio u Bologni radi školovanja, vidio sam sv. Franju kad je propovijedao na trgu pred općinskom zgradom, kako se skupio gotovo čitavi grad. A početak njegova govora bio je ovakav: anđeli, ljudi, đavli. O tim trima razumnim dusima govorio je tako dobro i razložno, da je govor toga neukog čovjeka ne malo zadivio mnoge učene osobe koje su bile prisutne. A nije slijedio način propovjednika, nego način onoga koji drži nagovor. A sav sadržaj njegovih riječi bio je usmjeren na to da ugasi neprijateljstva i pojača veze mira. Odijelo mu je bilo zanemareno, osoba prezirna, lice ružno; ali Bog je njegovim riječima dao toliku jakost, da su se pomirile mnoge obitelji plemića, među kojima se strašan bijes starih neprijateljstava opio prolijevanjem mnoge krvi. A poštivanje i povjerenje ljudi u njega bilo je tako veliko, da su se muškarci i žene u grupama bacali na njega, nastojeći da se dotaknu bar ruba njegova odijela ili da uzmognu odnijeti štogod od njegovih krpa«.

T. Arciđakon

— — —

»Franjo je ime, koje nitko ne bi smio izgovoriti, a da ne osjeti veliku slatkoću«.

Bl. Egidije

— — —

»U samoći je vapio Ocu ... Ondje su ga i braća čula kako glasnim uzdisajima moli za grješnike božansku blagost«.

Sv. Bonaventura

»S tog obronka se ... / svijetu sunce rodi.

(D. Alighieri, Raj, XI, 49—50)

— — —

»Ako odbijemo molbu ovoga Siromaška kao nešto teško i novo, premda bi on mogao biti potvrđen kao forma evangelicae vitae, moramo se čuvati da se ne ogriješimo o Evanđelje Isusa Krista«.

Inocent III.

— — —

»Mi neprestance i svježa duha razmišljamo o bogatim plodovima koji trajno izrastaju iz primjerna života sv. Franje i Manje Braće i iz njihove spasonosne nauke«.

Klement V.

— — —

»Ovo je čist i neokaljan način života pred našim Bogom i Ocem, način na koji je sišao od Oca Svjetlosti i koji je rječju i primjerom Sin predao apostolima, a napokon djelovanjem Sv. Duha dan svetom Franji i njegovim nasljednicima. On u sebi sadrži svjedočanstvo cijeloga Trojstva«.

Nikola III.

— — —

»Kao jutarnja zvijezda među oblacima, kao mjesec koji rasvjetljuje noćne tmine, kao što sunce sja u podne, tako je Franjo zasjao u kući Gospodnjoj«.

———

»Trećoredci su Kristovi vojnici — drugi Makabejci!«

Grgur IX.

»Svjedočimo i tvrdimo da je Treći red od svoga postanka do danas ostao svet, zaslužan i primjeran u kršćanskoj savršenosti. On je uistinu pravi red čija su pravila odobrena od Svete Stolice. Ovaj Red obuhvaća svjetovnjake cijeloga svijeta, ima svoj novicijat, zavjetovanje, haljine od propisane tkanine . . .«

Benedikt XIII.

— — —

»Sveti Franjo je drugi Krist, jer je u sebi kao lik oživljena Krista popravak kršćanskog društva svih vremena.«

———

»Od svoje mladosti divio sam se sv. Franji i častio sam ga osobitim štovanjem.«

Leon XIII.

— — —

»Sveti je Franjo obnovitelj društva u duhu Evanđelja, preteča i apostol demokracije: on je u ljubavi i poniznosti Kristovoj postavio istinsko i nerazrušivo načelo čovječanskog bratstva«.

Benedikt XV.

— — —

»Da Franjo nije ništa dao Crkvi nego Treći red, morali bi ga ubrojiti među najveće dobročinitelje Crkve«.

Pijo X.

— — —

»Bog je poslao Franju da popravi ne samo svoje burno doba, nego još više i kršćansko društvo svih vremena.«

Pijo XI.

— — —

»Papinska asiška bazilika uvijek je bila predmet neobičnoga osobitog čašćenja i ljubavi svih papa zbog slavnoga groba sv. Franje«.

»Neka nam sv. Franjo, svetac i dragi brat, isprosi od Isusa Krista našega Gospodina duh Evanđeoskog siromaštva, ljubav prema njegovu križu, radost zbog Božje prisutnosti svim njegovim djelima, ljubav prema braći ljudima, slogu među Svečevim sljedbenicima i mir u svijetu . . .«

———

»Franjevci, budite u svijetu čuvari nade!«

Pavao VI.

— — —

»Danas, kad prvi put kao papa stupam na ovo tlo (Asiz), gdje su izvori onoga velikog djelovanja Duha Svetoga, onoga čudesnog preporoda Crkve i kršćanstva u trinaestom stoljeću, što je tako usko spojeno s pojavom svetog Franje, moje se srce otvara prema našem Zaštitniku i uzvikujem: Ti, koji si toliko približio Krista našem vremenu, pomozi nam približiti Krista našem vremenu, našim teškim i kritičnim vremenima . . . Pomozi nas!«

Ivan Pavao II.

— — —

»Ja sam ponosan što sam član Trećega Reda!«

Kard. A. Rossi

— — —

»Veliki umbrijski pokret u trinaestom stoljeću najsličniji je Galilejskom pokretu.«

———

»Franjina pjesma Brata Sunca jest najljepši izražaj modernoga religioznog osjećaja«.

———

»Franjo je savršeno originalan, čovjek čiste savjesti i duboko doživljene sinovske veze s Bogom«.

»Franjo je poslije Krista najsavršeniji kršćanin!«

E. Renan

— — —

»Franjo je najpjesničkiji među svecima!«

V. Gioberti

— — —

»Franjo je pjesnik najčišće ljubavi, pjesnik božanskoga srca!«

Prudenzano

— — —

»Franjo nije bio pravnik, organizator, niti čovjek od uprave. On je bio svetac, karizmatik, a to je puno više!«

K. Esser

— — —

»U svom vremenu Franjo je bio munja koja je nedostižno sjevnula; koja je nešto neslućeno i dotada nevidljivo učinila vidljivim; potres koji je elemente skroz potresao i izazvao rođenje sasvim novih oblika kršćanskog života u neslućenoj punini«.

J. Lortz

— — —

»Franjo je zaslužio naziv drugoga Krista, jer je u svome serafskom životu potpuno ostvario Evanđelje«.

J. B. Bossuet

— — —

»Dajte mi deset ljudi, u kojih će žilama biti kapljica krvi Franje iz Asiza, riješit ću sve probleme ne samo Francuske, nego i cijeloga svijeta.«

G. Clemenceau

»Nijedan čovjek nije toliko utjecao na civilizaciju kao sv. Franjo: njegov utjecaj sve više jača, obratno nego kod drugih slučajeva u povijesti«.

Walsche

— — —

»Franjo je stvarnost, veličina i unikat koji se više ne ponavlja«.

G. K. Chesterton

— — —

»Kultura se ne povećava automatski blagostanjem ili napretkom tehnike. Njezino je mjerilo u tome koliko znamo biti ljudi. Pravi su davaoci-širitelji kulture ljudi kao Franjo iz Asiza«.

Van Doornik

— — —

»Asiški je Sirotan uvijek bio mio papama«.

L. Munnier

— — —

»Sv. Franju Asiškoga smatram najvišom manifestacijom kršćanske povijesti«.

N. Berđajev

— — —

»Franjo je bio stopostotni kršćanin«.

L. Tolstoj

— — —

»Franjina djela zaslužuju da budu temeljem nastave. Djela su Asiškog Serafa kao zdenac iz kojeg se može neprestance crpsti, a da ne presuši. Nikada nešto ljepšega i uzvišenijega nisam čitao od spisa ovoga siromašnog redovnika. Kakva je duha morao biti taj čovjek!«

B. Lie

»Od religioznih likova srednjeg vijeka Franjo najrječitije govori našem vremenu«.

R. Saitschik

— — —

»Zvanje sv. Franje bilo je proročko. On ję bio drugi Ilija ili Elizej, kojeg je Duh učio u pustinji, a Bog vodio u ljudska mjesta da im javi njegovu poruku«.

T. Merton

— — —

»Jedan jedini čovjek je uvidio da treba mijenjati način ako se želi proširiti Kristovo kraljevstvo. Bio je to jednostavni i neuki, ali ljubazni i kod Boga i ljudi ugledni utemeljitelj Reda Manje braće, sveti Franjo Asiški«.

D. Rops

— — —

»Čekam i molim za veliki pokret, za velikog čovjeka koji će nas potresti i nanovo ponijeti u život, po uzoru muža kakav je bio Franjo Asiški.

Što je on stvarno predstavljao?

Potpuni raskih sa shemom povijesti, nenadanu i neprotumačivu obnovu kršćanskog duha . . .«

West

— — —

»Ima ih koji se sasvim utope u molitvu kao riba u more, jer su posve dobrom Bogu darovani. Nema razdijeljenosti u njihovu srcu. O kako volim te velikodušne duše! Sveti Franjo Asiški i sveta Koleta gledali su Boga i s njim razgovarali kao što se mi među sobom razgovaramo«.

Sv. Ivan Marija Wianney

»Zavidim vama (katolicima) samo na jednoj stvari: na divnom liku sv. Franje«.

A. Harnack

— — —

»Divim se i zavidim poniznosti sv. Franje Asiškoga i pozvana sam da ga nasljedujem«.

Sv. Mala Tereza

— — —

»Franjo je vječito živio pod križem«.

Bl. Janja Folinjska

— — —

»Poslije B. D. Marije i sv. Ivana Franjo je najviše sažaljevao muku Isusa Krista«.

Bartol Pizanski

— — —

»Isus Krist je imao jednoga prijatelja — Franju, kojeg je želio uzdignuti da bude njemu sasvim sličan«.

Salimbene

— — —

»Meni se nikada nije pokazao serafski Franjo toliko velik, niti u svojem strogom siromaštvu, niti u svojemu svetomu oduševljenju, niti u pravoj bratskoj ljubavi; nikada se tako velik nije pokazao, kao onog dana, kad je ponizno moleći stao pred Inocenta III.«

F. Hettinger

— — —

»Franjo je zablistao kao Apostol mira i ljubavi u svijetu nepravde, gramljzivosti i nasilja.«

C. Melchers

— — —

Sveti Franjo Asiški zacijelo je najpopularniji suvremeni svetac svugdje, a posebno u našim krajevima.«

V. Rabadan

»Franjevci su me naučili kako se ljubi Hrvatska.«
J. Moser, biskup

— — —

»Franjo je svetac koji puno više od ostalih stvara most između katolika i protestanata i mnoge od njih k sebi privlači.«
A. Lunn

— — —

»Bog se služi sv. Franjom više nego s drugima, da ljudi dobre volje pronađu istinu.«
A. Kanayama

— — —

»Providnost me je dovela u katoličku Crkvu preko sv. Franje Asiškoga.«
I. Joergensen

— — —

»Franjo je uzrok da sam napustio studij prava i prigrlio svećenstvo. Ugledajući se u njega nadvladao sam mnoge poteškoće.«
I. R. Moorman

— — —

»Čitajuć život svetoga Franje postao sam ljubitelj radnika.«
L. Harmel

— — —

»Iz Franjinih usta čula sam poziv da stupim u katoličku Crkvu, dok sam bila u Asizu. Tada sam odlučila i postati franjevka.«
C. Sheridan

— — —

»Kako sam pogriješio! Ono što je trebalo Rusiji jest nekoliko ljudi poput svetoga Franje.«
V. I. Lenjin — prema E. O. Houseru

»Mnogi protestanti godinama proučavaju franjevačku filozofiju. Anglikanci ulaze u Treći red. Zanos za Franjom je svugdje, a posebno među studentima.«
E. O. Houser

— — —

»Svako jutro dok ljubim škapular svetoga Franje, čini mi se da ulazim u kupelj Franjina duha. Svoje poslove obavljam u franjevačkoj jednostavnosti, a to znači u ljubavi i radosti. To me nadahnjuje franjevačkim optimizmom. Svijet bi trebao biti prožet Franjinim duhom.« kard. Verdier

— — —

»Tražio sam svugdje principe duhovnog života, a evo pravoga: prigrliti franjevačku pobožnost i ljubav prema raspetom Kristu.«
kard. Mercier

— — —

»Ako Bog bude svojoj Crkvi jednom davao Red budućnosti, za kojim mnogi dobri ljudi živo čeznu, onda će taj sigurno nositi pečat Franjine duše.«
P. Lipert

— — —

»Ako bi se uopće, našao teško čovjek koji bi slijedio 'stope Kristove' poput sv. Franje Asiškoga, a ono je sigurno da od apostolskih vremena nije bilo religioznijeg pokreta ravna onome, što ga je on pokrenuo.«

G. Starčević

— — —

»Često se misli da je ideja u ujedinjenju Crkava neostvarljiva, jer je duh Katoličke Crkve tuđ ortodoksnom Rusu. Mjesto da se nagađamo o skrivenom 'duhu' kat. Crkve, usredotočimo radije našu pažnju na djelatnost njezinih velikih asketa kao sv. Franje Asiškoga, sv. Bernarda i drugih. Onda će nas prema njoj ljubav prožeti i ona će se pojaviti pred našim očima u svijetloj odjeći«. Prof. Losky

»Sve što je kroz sedam stotina godina niklo u Crkvi, dolazi od sv. Franje, ili barem nosi njegov pečat«.

O. Orlando

— — —

»Ime sv. Franje, poslije onoga Isusa i Marije, s najvećim se pouzdanjem zazivlje u svakom jeziku«.

Prof. Pennacchi

— — —

»S Franjom počinje veliki vjerski i kulturni pokret, pod čijim se utjecajem u 14. st. stvara humanizam.«

H. Thode

— — —

»S Franjom je započeo veliki val slobode, familijarnosti s Bogom i evanđeoske jednostavnosti . . .«

G. Gebhart

— — —

»Objektivna je činjenica da nijedan katolički svetac ne uživa u Rusiji toliku popularnost i poštovanje kao sv. Franjo Asiški«.

Prof. S. Vl. Štejn

— — —

»Sveti Franjo je jedan od Kristovih učenika koji je došao do XIII. stoljeća i samo se preselio iz Galileje u Umbriju.

Franjo je osim suosjećanja s Kristovom mukom primio od Krista još jednu vrlinu, moguće najznačajniju za cijeli franjevački pokret, a ta je: zajedničko radovanje s Kristom«.

S. N. Durilin

»Između Franje i Siromaštine postoji jedna putena krvna, tjelesna veza. Ova je veza strastvenija nego između zaručnika i zaručnice. Ona je jača veza nego ona između muža i žene, ljubavnika i ljubavnice«.

D. S. Mereškovski

— — —

»Franjo je čovjek jakog vjerskog uvjerenja, pjesnik ljubavi Božje, pokretač masa . . .«.

J. Michelet

— — —

»Spisi svetog Franje ne sadržavaju intelektualnih obradbi. To je pjesma onoga koji se bacio u Krista da s Kristom stvara novi naraštaj. Proučavajući sv. Franju upoznat ćemo se s najvećim svecem što ga je Crkva porodila«.

P. Sabatier

— — —

»Sveti Franjo Asiški najveći je kršćanin svih vremena . . . Franjevački pokret u svojim počecima nalik je novome prolomu evanđeoskog vulkana«.

W. Nigg

— — —

»Franjo je Orfej srednjega vijeka!«

—

»Sveti je Franjo sa svojom ljubavlju prema siromaštvu iskazao najveću čast najbrojnijem, ali zato i najprezrenijem staležu pučkih sirotana. On im je pokazao da se i u siromaštvu može naći mir, sreća i ljudsko dostojanstvo. Njegov je primjer blagotvorno djelovao na ozlojeđene siromahe i utirao put miru s bogatašima i mogućnicima. Među slojeve koji su vjekovima bili zavađeni, on je unosio duh mira i ljubavi. Ovim nastojanjem utvrđivao je temelje srednjovjekovnoj državi. Svetac je bio izvanredan država-

nički talenat. Platon nije uspio stvoriti svoju idealnu državu od 50 obitelji, dok je Franjo za samih 15 godina oko sebe okupio preko 500 muževa, koji su ga slijedili u duševnim borbama i u junačkom žrtvovanju. Još za njegovog doba ispunilo se njegovo proročanstvo, da će postati veliki vitez«.

F. Ozanam

— — —

»Hrvatska je najfranjevačkija zemlja!«

Josip II.

— — —

»Franjevački pokret nije bio jedino obnova svetosti; on je bio obnova na svim poljima lijepoga. Poslije njega su nicali spomenici svakovrsne umjetnosti kao gljive poslije kiše«.

O. Roure

— — —

»Da bi Franjo pokazao kako se ljubav može vršiti na herojski način, zagrlio je jednoga od gubavaca koje su svi izbjegavali.

Da bi ljudi shvatili kako ljubav svi shvaćaju, propovijedao je i pticama koje zastadoše da ga slušaju.

Da bi očitovao da se okrutnost nadvladava dobrotom, pošao je u susret vuku iz Gubbija i bratski mu pružio ruku.

Da bi ljudima pokazao koliko je Isus na zemlji trpio, izumio je prve jaslice, u šumici kraj gradića Greccio«.

P. Bargellini

— — —

»Franjevac je propovjednik masâ, kojima pristaje njegova neposredna riječ bez govorničke kićenosti. Sv. Franjo i njegovi sinovi započeli su govoriti o Bogu na javnim trgovima, a isto tako i svojim radnim drugovima na polju i u vinogradima. Njihova dobroćudnost i njihovo posve siromašno odijelo stekli su im povjerenje puka, kome su ostali vjerni usprkos poziva mogućnikâ«.

I. Gobry

— — —

»Sveti Franjo Asiški bio je jedan od najdivnijih ljudi koje poznaje povijest . . .

Bilo je ljudi koji su u pogledu svetosti dorasli Franji, ali ono što ga čini jedinstvenim među svecima bila je njegova spontana radost, njegova sveopća ljubav i njegova pjesnička nadarenost. On je volio sve što je živo . . . Više je bio zaokupljen srećom drugih, nego osobnim spasenjem. Franjo nije nikada pokazivao nekakvi znak superiornosti, pa čak ni prema najbijednijima i najgrješnijima.«

B. Russell

— — —

»Franjo se nije borio protiv hereza ni mačem ni razumom, nego zanosom srca i životom koji je provodio. On je bolje nego itko uočio Evanđelje u svoj njegovoj jednostavnosti u svijetu. Ovaj čovjek je zaista bio — s Kristom — najveći heroj kršćanske povijesti i može se bez pretjerivanja reći da ono što danas preostaje od živoga kršćanstva dolazi izravno od njega.«

G. Duby

— — —

»Franjo je umro prilično mlad. Imao je tek 42 godine. On je bio uvijek mlad, jer biti mlad znači sačuvati pravu ljubav, sačuvati veliki zanos nadanja u ljubav, što čini čovjeka sposobnim letjeti. Stari uvijek mukotrpno i ogorčeno gmižu po zemlji. Franjo je svetac mladih ljudi koji su spremni na promjene.«

L. Risner

»Franjo je htio da njegova braća budu Manja braća, što znači najmanji i najskromniji redovnici. I nikakva mudrost nije izmijenila njegovu želju. Blagost i skromnost ostaju i poslije toliko vjekova dva karakteristična poteza franjevačkog pokreta.«

A. Frossard

— — —

»Ja gajim posebno poštovanje prema sv. Franji i često izgovaram njegovu opće poznatu molitvu. Njegov je život izatkan odlikama sažaljenja i samilosti prema ljudima, a njegovo je ime sinonim za ljubav prema svim živim bićima. Naše bi se doba trebalo nadahnjivati njegovim primjerom, kako bi svaki mogao živjeti u miru sa sobom i sa svima koji ga okružuju.«

I. Gandhi

— — —

»Divim se svetom Franji. On nam pokazuje kako treba ljubiti Boga i čovjeka.«

M. Gandhi

— — —

»Molitva je za mene nešto bitno, nešto što mi daje nutarnji mir, u kojem osjećam Božju prisutnost, nešto što me jača u borbi za moju braću.

Dvije su mi molitve neobično drage. One me uvijek prate i pratile su me u najtežim časovima zatvorskog života. To je molitva o. Foucaulda: Oče moj, ja ti se povjeravam! Učini od mene ono što želiš! Također i molitva sv. Franje: »Gospodine, učini me sredstvom svoga mira!«

A. P. Esquivele

— — —

»Nema naroda čija bi povijest i sudbina bila tako usko skopčana ma s kojom institucijom, kao što je povijest hrvatskog naroda kroz više stoljeća s Franjevačkim redom.

Sveti Franjo je razgovarao s pticama, suncem i drvećem. Taj Siromašak govoreći i pjevajući kao Trubadur Višnjega Boga u svemu vidi ljubav. Kristovu ljubav proširuje od ljudi na životinje, na bilje i na cijeli svijet.«

A. G. Matoš

— — —

»Mi kao Hrvati imamo obvezu harnosti prema umbrijskom Apostolu, jer spadamo među prve koji su osjetili blagodati njegova rada, koji rad nastavljen od njegovih sinova protegnuo se do naših dana na moralnu i materijalnu korist naroda.

Sveti Franjo nije samo asket, pjesnik prirode, zaručnik siromaštva, ideal dostojan udivljenja, nego je on i uzor građanskih vrlina koje treba baš u ovo vrijeme oživjeti i slijediti.«

Don F. Bulić

— — —

»Mnogi su se, Franjo, u tvoje doba izrugivali tvojoj odjeći, a danas je slave po cijelome svijetu. Kad se netko tebi u zimsko doba tako jadno odjevenu rugao i pitao da mu prodaš kapljicu znoja, o kako si mu mudro odgovorio da je prodaješ Kristu a ne ljudima. O sretna li toga znoja i tako ismijanoga siromašnog odijevanja! Ti si ga posvetio samo Kristu i tako zadobio kraljevstvo nebesko.«

M. Marulić

— — —

»Da nije bilo franjevaca, sva bi se Hrvatska mogla vidjeti sa zvonika zagrebačke katedrale.«

— —

»... Veseli se, kraljevino Hrvatska,
Božja pomoć neće tebe ostavit,
Jer će mnogi tvoji dobri sinovi

U redove Male braće stupati,
Pa kad padneš, hrvatski narode,
U najteže ovog svijeta ratove,
Mala braća vjeru će ti braniti
I čuvari biti tvojih domova.
To proriče svetac Franjo Asiški
I desnicu blagu u vis uzdiže
I blagoslov dijeli zemlji Hrvatskoj.«

P. Grgec

(Gornji citat — Izrekao je prof. Petar Grgec na prvom kongresu franjevačkih slavenskih profesora 29. rujna 1935. g. Vidi: Octa primi Congressus, Šibenik 1937. g., str. 494).

— — —

»Najsretniji bih bio, kad bi mogao svoje stare dane s Vama provesti u ovom Kačićevu samostanu (Sumartinu).

(gornje riječi je izrekao, V. N. fra Augustinu Marušiću, tadašnjem gvardijanu u Sumartinu).

— —

»Pod tiskom bola i srdžbe sve jače,
Ja ću sve laži, kao paučine,
Razderat, s lica zbacit obrazine,
Pa u prosjake poć i u skitače.

Hoću da sve što sad u meni plače
I bjesni, iz skučene nutrine,
Izađe! Hoću da bijeda skine
S mene proklestva što se tru i tlače!

Živjet ću — zemljom dok me noge nose —
Od mrvica, sunca i rose,
Ko biljka poljska i ptičad nebeska.

Oh, postat jednom svoj! I ostaviti
Za sobom sve! I ničeg željan biti
Brat, makar mali, Svetoga Frančeška!«

V. Nazor

»Ropstvo i tuge njega čuju,
Njega čuju gluhe gore;
Ter ga slavnijem razglasuju
Svi koji ga časte i dvore.

I. Đorđić

— — —

». . . I dokle Ti, ko Apoštol Ivan,
na grudima propetoga Boga tvoga
slaviš ga slatkom pjesmom
Suncu i Mjesecu
Vasioni i Smrti: Dona nobis pacem! —
Ne čuješ li naš vapaj: Mir! Mir!
Daj nam ga, vječni Sine vječnoga Oca.«

I. Vojnović

— — —

»Ispred lica Svevišnjega
Klanjamo se tebi danas,
Sveta glavo od serafa,
Sveti Franjo, moli za nas!

Ah, za rane one svete
Što ti dao Isus dragi,
Ljubavi zbog tvoje žarke,
Zaštitniče, oče blagi!

Od nje sveta tvoja duša
Kano sunce blistala se:
Pomoli se za nas Bogu
Da se duše naše spase!

S. S. Kranjčević

— — —

»I dok se Asiz gušio zlatom
zanesen griješnih pjesama zvukom,
reseć se svila teškim ornatom —
Ti brat si posto u gori s vukom.«

A. Kokić

»Franjo je svojim zanosom i predanošću razbudio u ljudima novo osjećanje, te time približio na kraju krutoga dogmatskog Srednjeg vijeka čovjeka čovjeku, život prirodi i čitavom kozmosu.«

Lj. Babić

— — —

»Franjo je ljubio siromaštvo, jer je tako mogao dokazati Bogu koliko se pouzdaje u njega. Čak i više: siromaštvo je ljubio, jer je tako mogao dokazati ljudima koliko se pouzdaje u Božju dobrotu. Njegovo siromaštvo bilo je izazov Bogu, blaženi priziv na njegovu velikodušnost.«

Mario von Galli

— — —

»Tajna veličine i priznatog ugleda Asiškog Sveca krije se u vanrednim darovima uma i srca. Duševna nadarenost Umbrijskog Siromaha jako je bliska svakoj ljudskoj duši, makar se ona i razilazila u mišljenjima vjere i narodnosti, socijalnog položaja i političkog određenja. Apostol Ljubavi ima za svakoga dobru riječ i toplo bratsko srce.«

K. K. Bonefačić

— — —

»Hrvatski narod zahvaljuje dobar dio svoje slobode i svoje kršćanske civilizacije sinovima sv. Franje. Narod, koji je obodren propovijedanjem Ivana Kapistranskog oslobodio Beograd od Turaka i spasio zapadnu civilizaciju. Narod, koji je konačno oslobođen od polumjeseca zahvaljujući sinovima sv. Franje, najvećim prijateljima bijedne raje. U doba kolca i konopca duh sv. Franje bodrio je naš narod i on ga je spasio. Južni Slaveni mnogo duguju sv. Franji . . .«

I. Delalle

»Najvažnija i najvrjednija kulturna uloga franjevaca kod nas je u izgrađivanju moralnog života u našem narodu, u pružanju pomoći našem čovjeku da upozna Isusa Krista, da živi u ljubavi i pravdi, da ljubi slobodu i poštenje. Ljubav prema čovjeku, koju je sv. Franjo naučio od Isusa Krista, bila je uvijek velika odlika franjevačkog života.«

F. Kuharić

— — —

»Sinovi sv. Franje dali su u našoj Crkvi i kulturi veliki doprinos oplemenjujući kroz stoljeća svog djelovanja srce i um onih među kojima su radili.«

Dr. A. Kusić

— — —

»Poznata je činjenica, koju nitko ne može zanemariti, a još manje izmijeniti, da se duh i polet sv. Franje Asiškoga duboko utkao u povijest ovoga tla, da su duhovni sinovi i kćeri Serafskog Sveca ugradili svoje živote i svoje sile u rast ljudskosti i duha u toj često mučnoj i tjeskobnoj povijesti ljudi i njihova propinjanja prema boljemu i vrijednijemu na ovoj vjetrometini.«

Dr. T. Šagi-Bunić

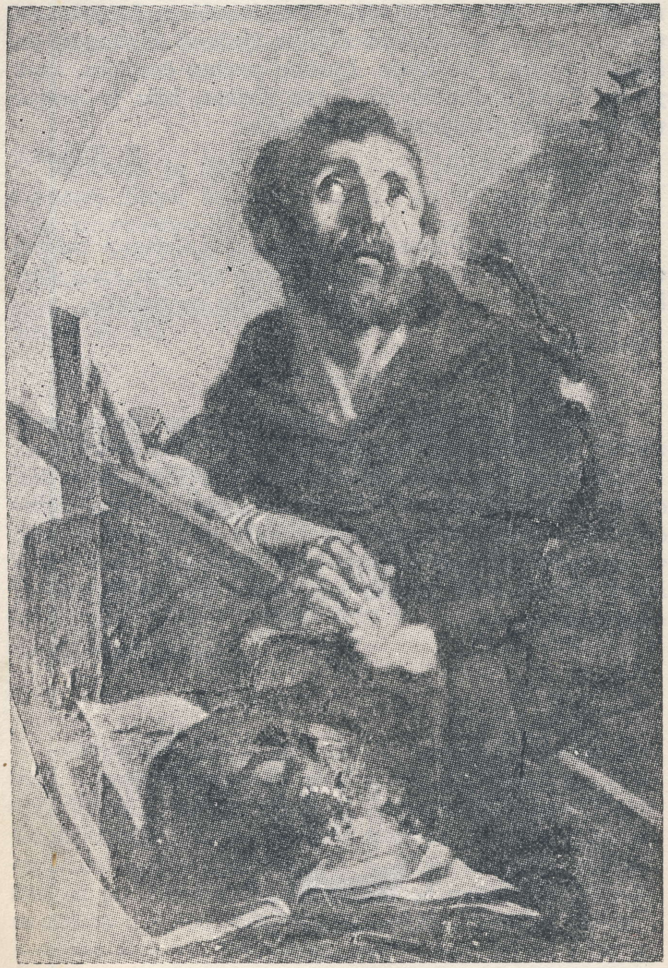

GRASSI, Sv. Franjo, Šibenik, franjevački samostan sv. Lovre, 18. st.

GLAZBENI PRILOG

LITANIJE SVIH SVETIH

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.

Sveta Marijo, Majko Božja, *moli za nas!*
Sveti Mihovile, *molite za nas!*
Svi sveti Božji anđeli,

Sveti Josipe,
Sveti Ivane Krstitelju,
Sveti Petre i Pavle,
Sveti Andrija i Ivane,
Svi sveti apostoli i evanđelisti,

Sveta Marijo Magdaleno,
Sveti Stjepane i Lovro,
Sveta Agnezo i Cecilijo,
Svi sveti mučenici,
Sveti Grgure i Augustine,
Sveti Atanazije i Bazilije,
Sveti Jeronime,
Svi sveti naučitelji,

Sveti Kajo i Venancije,
Sveti Dujme, biskupe solinski,
Sveti Felicije i Asterije,
Sveti Anastazije i Septimije,
Sveti Gelije i Antiohijane,
Sveti Gajane i Paulijane,
Svi sveti mučenici Solinski,

Sveti Kvirine Sisački,
Sveti Ireneju i Demetrije,
Sveti Euzebije i Polione,
Sveta Maksimo i Anastazijo,
Sveti Fortunate i Donate,

Sveti mučenici Fruškogorski, *moli za nas!*
Svi mučenici Srijemski i Panonski, *molite za nas!*

Sveti Mauro porečki,
Svi sveti mučenici Istarski,

Sveti Arniru,
Sveti Nikola Taveliću,
Blaženi Marko Križevčanine,
Svi sveti mučenici hrvatski,

Blaženi Jakove zadarski,
Blaženi Julijane iz Bala,

Sveti naš oče Franjo,
Sveti oče Dominiče,
Sveti Ante Padovanski,
Sveti Bonaventura,
Sveti Bernardine Sijenski,
Sveti Lovro Brindizijski,
Sveti Ljudevite,
Sveti Paškale,
Sveti Josipe Kupertinski,
Sveti Jakove Markijski,
Sveti Petre Alkantarski,
Sveti Leonardo Portomauricijski,
Sveti Franjo Solanski,
Sveti Didače Alkalski,

Sveti Ignacije i Ivane Bosko,
Sveti Franjo Ksaverski,
Sveti Ivane, župniče arški,
Sveti Ćirile i Metode,
Sveti Ivane Trogirski,
Sveti Gaudencije Osorski,
Sveti Ivane Kapistrane,

Blaženi Augustine Kažotiću, *moli za nas!*
Blaženi Gracija Kotorski, *molite za nas!*
Blaženi Leopolde Mandiću,
Svi sveti svećenici i leviti,

Sveta Klaro,
Sveta Janjo Asiška,
Sveta Margarito Kortonska,
Sveta Elizabeto Ugarska,
Sveta Katarino Bolonjska
Sveta Ružo Viterbska,
Sveta Katarino Sijenska,
Sveta Terezijo Avilska,
Blažena Hozano Kotorska,
Sve svete djevice,
Sve svete majke i patnice,
Sve svete žene i udovice,
Svi sveci i svetice Franjevačkog reda,
Svi sveci i svetice hrvatskoga naroda,
Svi sveci i svetice Božje,

Milostiv budi, *Oprosti nam, Gospodine!*
Od svakoga zla, *Oslobodi nas, Gospodine!*
Od svakoga grijeha,
Od psovke i pobačaja,
Od svađe i razdora,
Od kuge, glada i rata,
Od smrti vječne,

Po utjelovljenju svojem,
Po smrti i uskrsnuću svojem,
Po izlijevu Duha Svetoga,

Grješnici, *Tebe molimo, usliši nas!*

Da se dostojiš
svoju svetu Crkvu ravnati i uzdržati,

Da se dostojiš
papu i sve biskupe i redove u svetoj vjeri uzdržati,
Da se dostojiš
svim narodima mir i pravu slogu darivati,
Da se dostojiš
hrvatske radnike po svijetu u vjeri očuvati i domu povratiti,
Da se dostojiš
obitelji naše izvore života i duhovnih zvanja obnoviti,
Da se dostojiš
našu mladež u vjeri i nevinosti sačuvati,
Da se dostojiš
nas same u svojoj svetoj službi potkrijepiti i uzdržati,
Da se dostojiš
sve naše dobrotvore blagosloviti,
Da se dostojiš
svim vjernim mrtvim pokoj vječni darovati,

Isuse, Sine Boga živoga,

Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas!

Pomolimo se.

Bože, jedina prava ljubavi i savršena dobroto! Tvoja se dobrota i moć posebno očituje u svetima. Daj molimo, da zagovor Majke Marije i svih tvojih svetaca, posebno svetaca naše domovine, štiti nas od zala ovoga života i pomogne nam postići onu slavu koju oni već s Tobom uživaju. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

JA SE KAJEM

1. *Ja se kajem, Bože mili,*
Od svakoga grijeha moga;
Moje srce gorko cvili,
Jer uvrijedih Tebe Boga.

2. *Milosrđe Tvoje veće,*
Nego moje sve krivine;
Tvoja milost pustit neće,
Skrušen grješnik da pogine.

3. *Ja Te ljubim, dobri Bože,*
Iz dna srca ljubim Tebe,
Što mi više duša može,
Više nego samog sebe.

4. *Ja sam spravan svekoliko,*
Izgubiti i umrijeti,
Nego Tebe, rajska diko,
Unapredak uvrijediti.

5. *Grijehe svoje i prikore,*
Namjesniku tvom otkrit ću,
I štogod mi da pokore,
Bogoljubno izvršit ću. Amen.

ZAHVALNICA

Tebe Boga hvalimo, / Vjerno ispovijedamo.
Vječnog Oca slavimo, / Složnim glasom pjevamo:
Na nebesih anđeli / Štuju Te s arkanđeli.

Kerubini složno svi / Duboko se klanjaju,
Serafini smjerno Ti / Jednoglasno pjevaju:
Svet, svet, svet je Gospod Bog, / Kralj preslavni puka svog!

Svijet i nebo prepuno / Veličanstva Tvojega:
Apostoli potpuno / Hvale Boga svojega;
Proroci gospodstvu tvom / Klanjaju se vječitom.

Mučenici hvale Te / S Crkvom Boga pravoga,
Neprestano slave Te, / Oca svoga dobroga,
Sina, Duha Svetoga, / Trojstvo, Boga jednoga.

Isus slavni kralj i Bog, / Rođeni od Djevice,
Sin od vijeka Oca svog, / Oprav naše krivice,
Silu pakla obori / i nam nebo otvori.

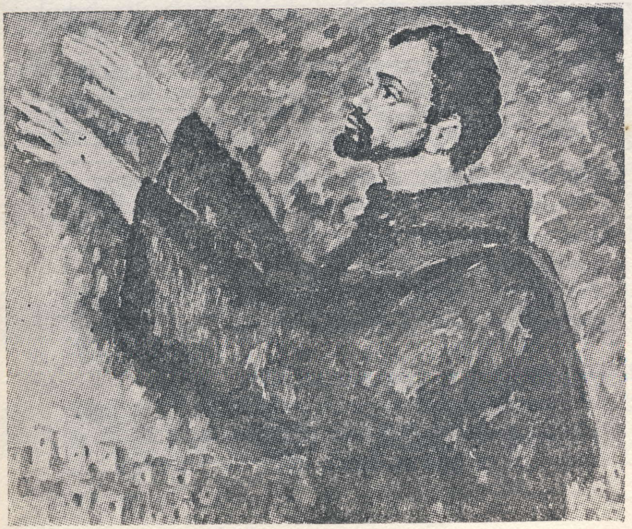

Ljubo Lah, Sv. Franjo blagosiva Asiz, Sarajevo, 1975. god.

Poziv na misije

tekst: M. Škvorc
glazba: H. O. Lukša

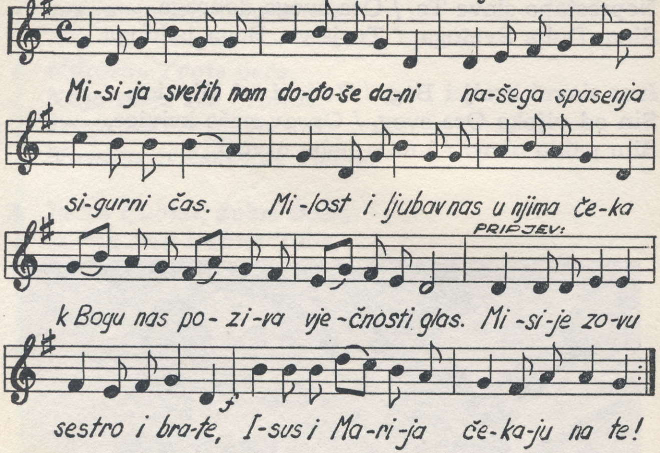
Mi-si-ja svetih nam do-đo-še da-ni na-šega spasenja
si-gurni čas. Mi-lost i ljubav nas u njima če-ka
PRIPJEV:
k Bogu nas po-zi-va vje-čnosti glas. Mi-si-je zo-vu
sestro i bra-te, I-sus i Ma-ri-ja če-ka-ju na te!

2. *Duše, o presveti istine vječne,*
   zavijek utisni u srca nam.
   Život će obnovljen radosno sjati,
   duša će postati Božanski hram.

3. *Marijo Bezgrješna misije štiti,*
   nad nama vjerno i majčinski sjaj.
   Ti nas uvijek prati na stazi života,
   vodi nas Gospe u Božji raj.

Zdravo sveti Oče

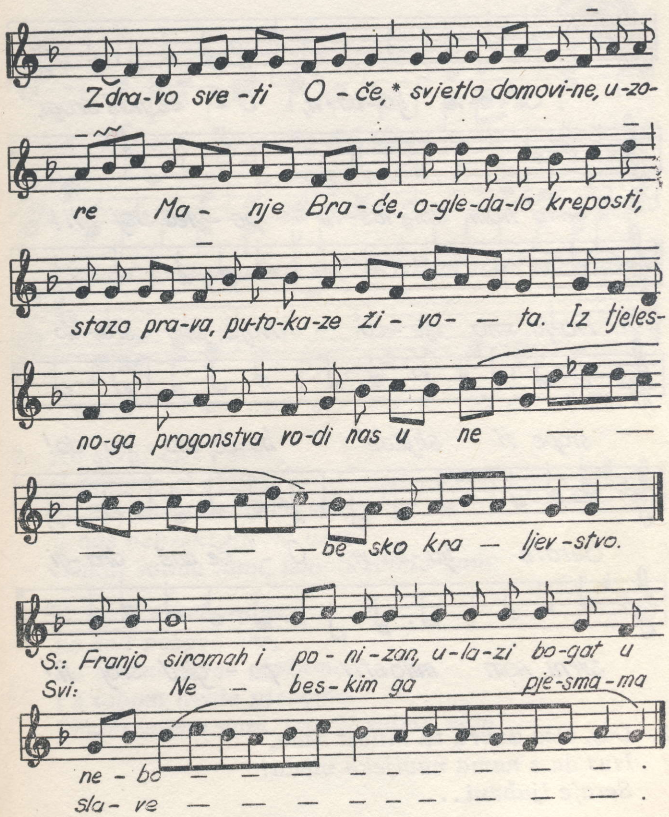
Zdra-vo sve-ti O-če,* svjetlo domovi-ne, u-zo-
re Ma- nje Bra-će, o-gle-da-lo kreposti,
stazo pra-va, pu-to-ka-ze ži- vo- — ta. Iz tjeles-
no-ga progonstva vo-di nas u ne — —
— — — —be sko kra — ljev-stvo.
S.: Franjo siromah i po-ni-zan, u-la-zi bo-gat u
Svi: Ne — bes-kim ga pje-sma-ma
ne - bo — — — — — — — — — .
sla- ve — — — — — — — — — .

Serafe ljubavi

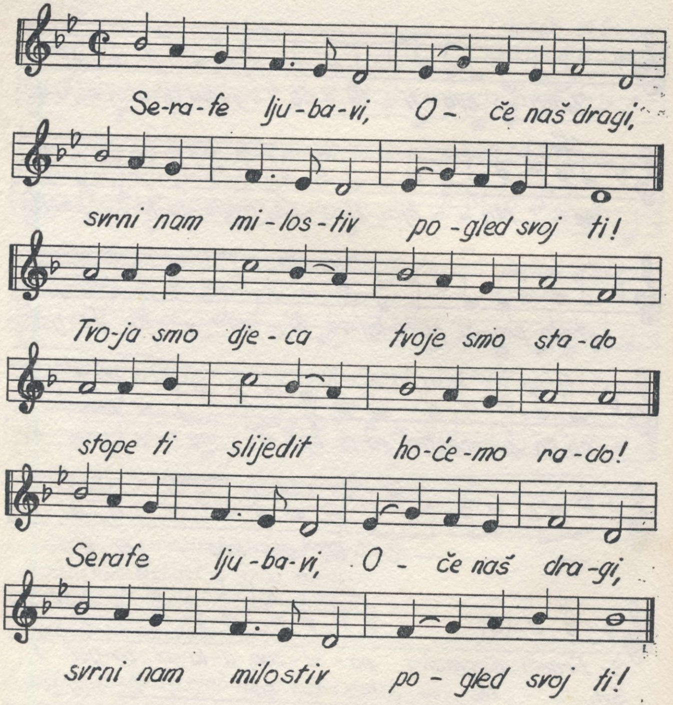
Se-ra-fe lju-ba-vi, O- če naš dragi,
svrni nam mi-los-tiv po-gled svoj ti!
Tvo-ja smo dje-ca tvoje smo sta-do
stope ti slijedit ho-će-mo ra-do!
Serafe lju-ba-vi, O- če naš dra-gi,
svrni nam milostiv po- gled svoj ti!

2. *Daj, Oče dobri, tu milost sada,*
Isus da s nama navijeke vlada!
Serafe ljubavi . . .

Svetom Franji

o. K. Kolb

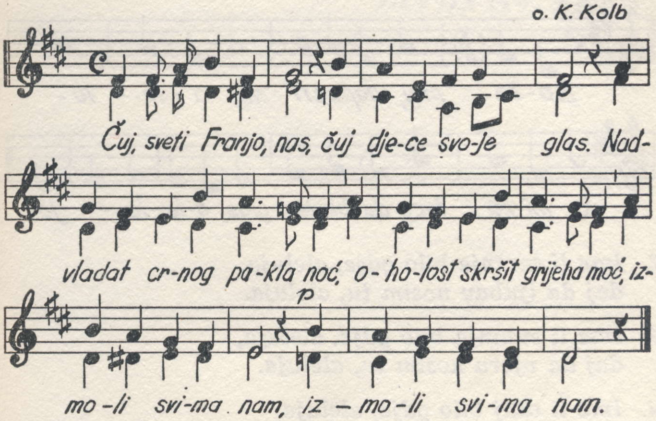
Čuj, sveti Franjo, nas, čuj dje-ce svo-je glas. Nad-
vladat cr-nog pa-kla noć, o-ho-lost skršit grijeha moć, iz-
mo-li svi-ma nam, iz- mo-li svi-ma nam.
p

2. *Ko seraf čist i svet,*
ti prezreo si svijet,
da dospijemo stazom tvom,
u naš nebeski vječni dom.
Izmoli svima nam, izmoli svima nam.

3. *A kada s neba glas,*
na sud pozove nas,
da vječno Boga gledamo
i s tobom hvale pjevamo.
Izmoli svima nam, izmoli svima nam.

Molitva sv. Franje

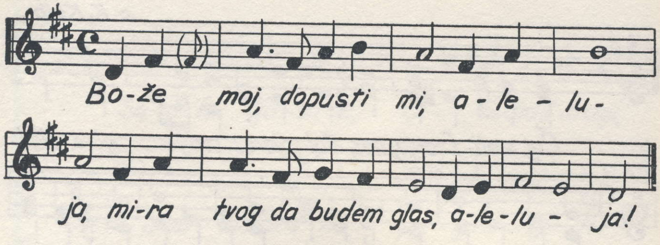
Bo-že moj, dopusti mi, a-le-lu-
ja, mi-ra tvog da budem glas, a-le-lu - ja!

2. Ima li mržnje bilo gdje, aleluja,
daj da ljubav nosim tu, aleluja.

3. Ima li sumnja bilo gdje, aleluja,
daj da vjeru nosim tu, aleluja.

4. Ima li očaj bilo gdje, aleluja,
daj da nadu nosim tu, aleluja.

5. Ima li žalost bilo gdje, aleluja,
daj da radost budem tu, aleluja.

6. Ima li tama bilo gdje, aleluja,
daj da svijetlo budem tu, aleluja.

ŽIVOT SV. FRANJE

FRANJO ASIŠKI

(1182.—1226.)

Sv. Franjo se rodio početkom 1182. g. u Asizu za koji bi se jedva znalo da postoji da nije ovog Sveca. To je jedan od najstarijih gradova Italije. U njemu se, 46. g. prije Krista rodio pjesnik Propercije. Kršćanstvo ulazi u Asiz istodobno kao i u našu Salonu. Mučenik Rufin jest apostol Asiza. Polovicom XII. st. podignuta mu je u čast katedrala u kojoj se Franjo krstio i dobio ime Ivan. Otac ga je kasnije, zbog poslovnih veza s Francuskom, nazvao »Francuzićem« — Franjom. Grad je tada ima nešto preko 20.000 st.

Prema Tomi Čelanskome Franjo je bio srednjega stasa, glava mu je bila osrednja i okrugla, lice duguljasto i kao protegnuto, čelo ravno i maleno, oči osrednje, crne i jednostavne, vlasi tamne, obrve ravne, nos pravilan, uši uzdignute, ali malene, sljepočice ravne. Imao je rijetku bradu, crnu kao i kosu, usnice tanke, zube guste, jednake i bijele, vrat tanak, ramena ravna, kratke ruke, prste duge s istaknutim noktima, noge kratke, nježnu kožu, tijelo maleno, glas neodoljiv, umiljat, jasan, zvučan, odjeću grubu, kratki san i podatljivu ruku.

U mladosti Franjo je bio živahni, nemirni, nestašni i lakomisleni mladić. Toma Čelanski kaže: »*U ispraznosti života nadmašio je svoje vršnjake. Svi su mu se divili, a on je nastojao sve ostale preteći sjajem isprazne slave, vragolijama, posebnostima, lakrdijaškim i ispraznim riječima i pjesmama. Odijevao se raskošno i mekušno. Bio je veoma bogat, ali nije bio škrt, nego rasipan. Nije gramzio za novcem, nego je imetak upravo razasipao. Bio je inače uljudan, privlačiv i prijazan, iako sebi na štetu.*«

Zanosan a bogat, bezbrižan a vedar, pristupačan i drag, postao je »kralj gozbâ i zabavâ« asiške mladeži. Sklon je isticanju, afirmaciji i avanturizmu, ali nikada nije buntovnik ili revolucionarac. Želio je postati vitez, što je bio san tadašnjih mladića.

Tako je Franjo, prema Toma Čelanskome, živio skoro 25 godina. A onda doživljava najprije nejasno, a onda sve određenije neku nutarnju preobrazbu, dok mu konačno ne pukne pred duhovnim očima jasan ideal: ostvariti Kristov život kako je opisan u Evanđelju.

Da ostvari svoj san o viteštvu ide u rat s Perugiom, ali je pao u zarobljeništvo, gdje je ostao godinu dana. U tamnici je prema Tomi Čelanskome »*klicao u Gospodinu i smijao se.*« Sudrugovi su ga smatrali ludim i budalastim. Franjo im je govorio: »*Zbog čega mislite da sam radostan? Drugi je tome razlog: Još će mi se po cijelome svijetu klanjati kao svecu.*«

Poslije je pošao u Južnu Italiju, ali je u Spoletu obolio i vratio se kući. Tu je doživio viđenje i čuo tajanstveni glas u snu koji ga je pozivao da radije slijedi gospodara nego slugu. Franjo sav uzbuđen govori Gospodinu: »*Gospodine, što hoćeš da činim?*«. Glas mu odgovori: »*Povrati se u svoj rodni kraj, jer ću tvoje viđenje na duhovan način ispuniti.*« Franjo se vrati kući, povlači se, moli, razmišlja ... Mladenački život mu se otkriva kao lijepa varka, zavodljiva laž, beskorisna taština. Od Savla postaje Pavao. Tjelesno oružje je zamijenio duhovnim. Umjesto viteške slave primio je božansko odlikovanje.

Milost je sa Svecem imala veliki okršaj. Otkada mu je Raspeti progovorio s križa u crkvici sv. Damjana, Franjo je drugi čovjek. Odrekao se i oca bacivši preda nj novac i odijelo na javnoj raspravi, da može slobodnije Boga zvati svojim Ocem.

Krist se uvukao u Franjin život. On je gledao okolo sebe siromahe, gubavce, razbaštinjene ... Njegova ljubav postaje Bog koji se očituje u čovjeku. Evanđelje je život, a ne propovijedanje. Ljudi ga prepričavaju, ali ne žive. A Franjo je živio Evanđelje.

U svoje je Pravilo stavio, kako je život Manje braće: živjeti po Evanđelju. U prijelomnicima života pošao bi na oltar i otvorio Sv. Pismo, zatim što je tu čuo, pretvarao bi u život.

Takav čovjek nije ostao nezapažen. Pridružuju mu se prvi drugovi s kojima počinje *»činiti pokoru«*. On čita znakove vremena i poticanje Božjega Duha. Zato ne želi osnovati *»novi red«*, napisati pravilo, graditi samostane (s klauzurom)... Njegova je družina, bratstvo koje nema stalna boravišta, pravilo im je *»opsluživati Evanđelje,* a djelovanje: propovijedanje obraćanje (pokore), manualni rad, njegovanje bolesnika... Oni žele evanđeoske vrijednosti ponuditi svijetu, živjeti u svijetu, a ne biti od svijeta (Iv 17, 14). Oni ne žele živjeti sami za sebe, kao pustinjaci i monasi, nego se svima staviti na službu.

Ovakvi neobični ljudi počeše propovijedati Umbrijom. Čudili se biskupi, svećenici i Božji narod. Iako je Franjo potpuno *»crkveni čovjek«* koji želi biti *»podložan sv. Rimskoj crkvi i gospodinu papi«*, koji u biskupima i svećenicima gleda *»svoje gospodare«*, ipak on postaje sumnjiv i asiškom biskupu. On i njegovi drugovi moraju ići Inocentu III., da im odobri način života i da im dopusti propovijedanje. I veliki papa, pokleknuo je pred Franjinom jednostavnošću i poniznoću. Bilo je to 1209. god. O tome događaju rekao je F. Hetinger: *»Meni se nikada nije pokazao serafski Franjo toliko velik, niti u svojem strogom siromaštvu, niti u svojem svetom oduševljenju, niti u pravoj bratskoj ljubavi; nikada se velik nije pokazao, kao onog dana, kad je ponizno moleći stao pred Inocenta III.«*

Franjo je oduševljen. Njega Krist sada potpuno prožima. Osobito mu je duboko u duši Kristovo čovječanstvo, jer je Krist za njega ne samo Bog, nego i konkretan čovjek. Zato je prvi od svih kršćana doživio Betlehemsko Dijete u Grecciu 1223. g. Od tada svi imamo »jaslice.«

Toliko je bio zaljubljen u otajstvo Muke i Križa da je znao lutati po šumi i plačući vikati: »Ljubav *nije ljubljena!«* A kad je Krist sam utisnuo svoje rane u Franjino tijelo, onda je svima postalo jasno koliko se taj čovjek suobličio s Golgotskim Patnikom, da ga je papa Pijo XI. s pravom nazvao *»drugim Kristom«*.

Iz silne ljubavi prema Kristu duboko je cijenio dva vida Kristove prisutnosti — u tekstovima Evanđelja i u Otajstvu Euharistije. Zato je čuvao svaki papirić na kojem je bila napisana i samo jedna rečeenica Evanđelja, a zapuštene crkve i oltare popravljao je, čistio, meo i njima dugo molio.

Prepustio je svoje »bratstvo« drugima, a on sam ide propovijedati. Eno ga pred sultanom u Egiptu, a brata Bernarda s nekolicinom drugova šalje u Maroko. To je davno zamrli evangelizatorski zamah koji do danas mnoge oduševljava.

Ljubio je prirodu kao najljepšu knjigu ispisanu prstom Boga živoga. I Voda i Vatra, i Travka i Hrast, i Ptica i Vuk, i Mjesec i Sunce-svi mu bijahu Brat i Sestra. Njegova *»Pjesma brata Sunca«* najljepši je himan-pjesma stvorenja Stvoritelju.

Ovakav Franjo je povukao za sobom mnoge. Njegovi sljedbenici nisu učeni propovjednici, nego trubaduri koji stalno putuju i pjevaju Božju dobrotu i slavu. Evanđelje će propovijedati: poniznošću dobrotom, siromaštvom i ljubavi.

Franjinoj zavodljivosti nisu se mogle oduprijeti ni žene. Asižanka Klara oduševljena Franjinim izazovom noću bježi iz rodne kuće i u Porcijunkuli, maloj crkvici sv. Marije Anđeoske, gdje je temelj Franjevačkog reda, prihvaća put jednostavnosti i siromaštva i postaje majkom nepreglednog mnoštva svetih djevica. Tako nastaje drugi Franjin red, siromašnih gospođa, koji se po Klari nazvaše *»klarisama«*.

A kad mnogi htjedoše prihvatiti način života Franjinih sljedbenika, Božji Sirotan im omogući da slijede Krista živeći u svijetu s bračnim i drugim obvezama. To je početak *»reda pokornika«*, silne vojske angažiranih kršćana koji su ozbiljno shvatili Evanđelje. U njima su mnoge pape, a posebno Lav XIII., vidio nosioce kršćanske obnove, a njihovo pravilo smatrao *»kodeksom specijalnih reformi«*. I tako je nastao Treći red, ili Franjevačka svjetovna zajednica.

Pošto je predao braći Pravilo, Franjo se počeo povlačiti u molitvu i razmišljanje. Posljednje godine njegova života donijele su mu previše duševnih i tjelesnih boli. Potpuna sljepoća, teški bolovi u želucu, a možda i malarija, uzrokovale su mu nepodnošljive muke. K tome su se pridružile i nevolje zbog neke braće koja svoj poziv nisu shvatila pravilno, pa su htjela ići drugim putem. Franjo možda nije mogao shvatiti da onakav život kakav je bio moguć za prvu braću u početku, nije više prikladan za Red koji se već proširio po čitavom svijetu u različitim klimatskim, sociološkim i gospodarskim uvjetima. Tako je on podnosio svoj duševni i tjelesni križni put. *»Iz usamljenih gudura, poput ranjena galeba, on će neprestano puštati krikove, slati pozive braći, da ustraju u molitvi i odricanju, u pokori i siromaštvu, da ne teže za učenosti i položajima, da je dosta znati Krista raspetoga Neka će braća to u cijelosti shvatiti neka neće«* (I. Čuk).

Godine 1224. povlači se na Vernu, gdje prima rane Kristove. Toma Ćelanski piše: *»Najednom su mu se na rukama počeli pokazivati znakovi čavala kao što je malo prije povrh sebe visio u zraku Raspetoga. Njegove ruke i noge su se pokazivale kao probodene čavlima u sredini. Glavice čavala su se pokazale na unutrašnjoj strani ruku i na gornjem dijelu nogu, a na suprotnoj strani su bili njihovi šiljci. Glavice su od čavala na rukama i nogama bile okrugle i crne, a šiljci su bili podulji i savijeni. Bili su iznad površine ostaloga tijela izbočeni. Desni bok izgledao je kao kopljem proboden i vidjela se crvena brazgotina, a kad je ona češće prokrvavila, sveta bi krv natopila tuniku i gaće.«*

S brda Averne, bolestan, nemoćan i gotovo slijep zaputio se u Asiz. Položen na golu zemlju, i sam go, umro je ondje gdje i upozna svoj poziv, u Mariji Anđeoskoj, 3. listopada 1226. g. Toma Čelanski veli: *»Smrt je pjevajući primio.«*

Nepune dvije godine kasnije (16. srpnja 1228.) kanonizirao ga je Grgur IX., ranije kardinal Hugolin, a 25. svibnja 1230. g. njemu u čast sagradiše crkvu.

Njegovo djelo i njegov Red je nastavio živjeti i djelovati kroz povijest sve do naših dana. U svijetu danas ima: franjevaca (23.000); konventualaca (5.000); kapucina (15.000); klarisa (15.000); Sam. trećoredaca (1.500); raznih trećoredskih sestraskih družina (100.000); Trećeg reda svjet. (1000.000).

Otkada se Franjo iskrcao na našu obalu 1212. g. i susreo s našim čovjekom nemoguće je zamisliti hrvatski kulturni, vjerski, socijalni, čak i politički život bez franjevaca. Toliki orijaši srca i uma: brdski svećenici, misionari, biskupi, mučenici i sveci; prosvjetitelji, pisci, borci, suputnici s malim čovjekom — kroz dugu i mukotrpnu našu povijest bijahu sinovi i kćeri našeg naroda nadahnuti Franjinom karizmom.

Franjo će i dalje živjeti. Lijepo je rekao P. Lipert: *»Ako Bogo bude svojoj Crkvi davao jednom Red budućnosti, za kojim mnogi dobri ljudi živo čeznu, onda će taj sigurno nositi pečat Franjine duše.«*

U našem narodu skoro 800 godina Franjo preko svojih sinova i ižariva duh otvorenosti Bogu i čovjeku, duh vjernosti Crkvi i narodu. *«Ta suživljenost s osnovicom narodnog bića poistovjećivala ih je s narodom iz kojega su nicali i za kojega su živjeli. Stoga su hrvatskom narodu oni prvenstveni »pučani« — »Mala braća« u suncem okupanim gradovima, »ujaci« naše junačke povijesti, gorski svećenici po selima sapetim kamenjem, skromni »patri« varoši ravnica i zelenih brežuljaka«* (fra Josip-Ante Soldo).

SADRŽAJ

Uvod 5
Misije i misionari 10
Teme propovijedanja 16
Posebne teme 22
Način propovijedanja 25
Kako je Franjo propovijedao 25
Kako je htio da braća propovijedaju 27
Župnik i misije 28
Važne napomene 29
Svečanost otvaranja misija 31
Sakramenat pomirenja-ispovijed 33
Misionari i bolesnici 36
Misionari i djeca 37
Posebne svečanosti u misijama 40
Završetak misija 42
Što poslije misija 45
Molitva za uspjeh misija 48
Molitve prije misija 51
Molitve prije misijske propovijedi 53
Posveta presv. Srcu Isusovu 55
Posvete prečistom Srcu Marijinu 55
Posvetna molitva S. I. i S. M. 56
Obnova krsnog zavjeta 58
Odrješenje za mrtve 60
Razni blagoslovi (križa, djece, slikâ, krunicâ, rublja za nemoćnike, škapulara) 62
Tebe Boga hvalimo 68
Sveti Franjo u očima simpatizera 71
Glazbeni prilog 93
Život Sv. Franje 105